

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgönycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügyet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdától jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termék, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyekben, tájékozódul, közvetítőtül, esetleg megbízottként működik.

Gazdakkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, munkadíjat fel nem számít

A társaság gazda-felcinek minden megbízás, vagy ügyet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,
(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei állnak.

Csiriképes, tavalyelőtti tengeri vetőmag!

96% csirázott, megtekinthető!

96% csirázott, megtekinthető!

Csiriképes, tavalyelőtti tengeri vetőmag!

BCU Cluj / Central University Library Cluj 1010

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerencsésé, miért is ajánljuk, hogy alábbi szerencse-naptárból születése- vagy névnapja mellett jelzett számú sorsjegyet mielőbb postautalványra megrendelje.

Szerencse-naptár.

Ezen szerencsenaptárban foglalt osztálysorsjegyek csakis Királyfi és Társa bankházában kaphatók. Budapest, VI., Andrassy-ut 60.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 16998	1 106507	1 92834	1 78922	1 106586	1 16965	1 40062	1 80197	1 106512	1 81872	1 32937	1 92835
2 92837	2 78921	2 78934	2 84528	2 16986	2 106506	2 07509	2 78946	2 32903	2 106544	2 16989	2 106597
3 80193	3 106582	3 92814	3 106543	3 16959	3 106509	3 16995	3 92837	3 106575	3 78910	3 16957	3 92817
4 32903	4 48339	4 16992	4 25384	4 78934	4 92817	4 92822	4 106507	4 78907	4 106594	4 92822	4 32940
5 16959	5 32925	5 106552	5 78909	5 78903	5 78942	5 106559	5 32922	5 92825	5 55270	5 92814	5 106577
6 16979	6 92835	6 52473	6 107509	6 106571	6 32903	6 106575	6 16959	6 102462	6 32935	6 78909	6 16997
7 55612	7 52500	7 32921	7 48330	7 92824	7 92837	7 106570	7 92804	7 16993	7 48339	7 106582	7 42701
8 92808	8 10650	8 52482	8 42706	8 92839	8 32923	8 16979	8 32931	8 32931	8 92828	8 16969	8 78934
9 48330	9 32931	9 106541	9 52488	9 92828	9 106540	9 52475	9 84509	9 42709	9 81881	9 78937	9 48338
10 80181	10 55619	10 52480	10 55622	10 78910	10 40056	10 78910	10 55284	10 52482	10 78922	10 48330	10 102469
11 106509	11 78946	11 32923	11 92842	11 78921	11 32936	11 16957	11 32909	11 81889	11 106586	11 42726	11 106527
12 81872	12 32909	12 102457	12 102468	12 40062	12 55612	12 106586	12 78909	12 92808	12 32922	12 52469	12 92825
13 32937	13 16957	13 92804	13 52455	13 81886	13 102468	13 48338	13 16965	13 78942	13 55283	13 16992	13 32935
14 52475	14 92839	14 106540	14 32922	14 48337	14 106577	14 55283	14 40051	14 40056	14 16986	14 106573	14 92837
15 106570	15 106516	15 78907	15 84515	15 106596	15 106528	15 32940	15 52455	15 16995	15 102457	15 32923	15 16993
16 78909	16 16986	16 16969	16 78937	16 106575	16 52492	16 48330	16 106508	16 102464	16 40073	16 16998	16 81889
17 106597	17 78942	17 84524	17 102472	17 102462	17 16997	17 78903	17 78903	17 106575	17 84528	17 32913	17 52480
18 40073	18 92825	18 55605	18 16989	18 52474	18 84515	18 107517	18 32921	18 55276	18 52492	18 102468	18 92834
19 16997	19 81869	19 106583	19 48330	19 106527	19 106597	19 92842	19 55270	19 16979	19 92848	19 81886	19 92804
20 32923	20 106506	20 48337	20 80182	20 106516	20 16969	20 92825	20 32935	20 52488	20 92839	20 106555	20 102464
21 81881	21 48338	21 42726	21 106544	21 32935	21 78937	21 106573	21 52473	21 106571	21 80182	21 106506	21 32936
22 106527	22 78942	22 52492	22 55276	22 32925	22 55622	22 48339	22 25384	22 106516	22 106540	22 80181	22 106596
23 106552	23 102464	23 92845	23 32903	23 81869	23 32922	23 32913	23 52500	23 106541	23 52474	23 92842	23 106571
24 92848	24 52455	24 78910	24 32931	24 106594	24 92834	24 92834	24 84511	24 32817	24 106583	24 42709	24 106594
25 106555	25 106575	25 48339	25 78942	25 92808	25 78907	25 102469	25 48337	25 32925	25 48338	25 102462	25 52473
26 32936	26 106512	26 32913	26 106573	26 80193	26 92850	26 16989	26 55605	26 102472	26 106570	26 40072	26 106508
27 107517	27 16965	27 92828	27 92804	27 52469	27 84509	27 92845	27 16998	27 16969	27 78921	27 16995	27 40051
28 84511	28 32940	28 55270	28 32937	28 32921	28 106575	28 106543	28 78942	28 102469	28 16965	28 52455	28 52475
29 102472	29 106571	29 16993	29 16993	29 78909	29 52500	29 106512	29 92824	29 106509	29 106507	29 55284	29 92850
30 52474	30 106586	30 32909	30 32909	30 52480	30 78921	30 106555	30 92822	30 78934	30 16959	30 106543	30 106532
31 52469	31 80197	31 80197	31 80197	31 46339	31 46339	31 16992	31 102457	31 92834	31 92834	31 92834	31 92845

Kérünk azonnali megrendelést, mert ezen számok hamar elkelnek.

Első huzás már május 22. és 23-án.

A 6 huzás alatt 110,000 sorsjegy közül 55,000 nyer, összesen 14 millió 459,000 koronát.

Árak az I. osztályra: I (egész sorsj.) 12 kor., I (fél sorsj.) 6 kor., I (negyed sorsj.) 3 kor., I (nyolczad sorsj.) 1 kor. 50 fill.

KIRÁLYFI és TÁRSA BANKHÁZA

a magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték főelárúító helye.

BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 60. szám.

JENNER-PASTEUR INTÉZET

Budapest, VIII. ker., Röck Szilárd-utca 20. sz.

Az állatorvos urak gyakorlatára ajánljuk az alábbi ojtóanyagokat, melyek elősmert tudományos módszerek szerint, saját laboratoriumunkban készülnek Dr. Perik Ottó egyetemi tanár felügyelete alatt. Az ojtóanyagok hatékonyságukra, tisztaságukra, eltarthatóságukra mindenkor előzetesen kipróbáltatnak.

Lépfene ellenes ojtóanyag

Spóravaccin

ELŐNYEI:

- Az anyag állandósága.
- Az anyag eltarthatósága.
- Az ojtóanyag tisztasága.
- A kiváló védőképesség.

Gyógyító szérum

A lépfenétől megbetegedett állatokat — idejekorán alkalmazva — megvédi a veszélytől.

Hirtelen járvány esetén alkalmazva védőojtás czéljából: azonnal immunizál. A vész tovatérését megakadályozza.

Sertés Orbáncz ellen

I. Szérumos ojtóanyag

ELŐNYEI:

1. A finomabb sertésfajok jobban tűrik, mint a Pasteur-féle anyagot. Nem okoz utólagos megbetegedést.
2. Előnyösen használható a 6 hónapnál idősebb sertések ojtására, amelyek különben Pasteur anyaggal kezelve kellemetlen utókövetkezményeknek vannak kitéve.

II.

Pasteur-rendszerű ojtóanyag

Alkalmos a durvább fajtákra és a 6 hónapnál fiatalabb sertések beojtására.

Gyógyító szérum

Az orbánczban megbetegedett sertéseket 1—2 óra alatt biztosan megmenti a veszélyből.

Ha meggondoljuk, hogy egy esztendő alatt közel 15,000 sertés pusztul el hazánkban, melyeket eddig nem tudunk megmenteni, minden orvos bizonyára örömmel üdvözlöi ezt az új szert, amikor csekély áron egy nemzeti vagyont mentünk meg.

Tuberkulin

ojtásra kész, hígított állapotban.

Árak:

Lépfene elleni védőojtás:

- 1 szarvasmarha beojtása 24 fillér.
- 1 ló beojtása 24 »
- 1 birka beojtása 12 »

Lépfene szérum:

- 1 szarvasmarhára 1 korona
- 1 lóra 1 »
- 1 birkára 10 fillér.

Anyagaink megrendelhetők akár nálunk, akár képviselőnknel:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNEL
1100. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZ.

OJTÓANYAG Sercegő üszök ellen

folyékony állapotban, ojtásra készen.

Árak:

Sertésorbáncz elleni védőojtás:

- 1 sertésre való Pasteur-féle ojtóanyag 12 fill.
- 1 sertésre való szérumos ojtóanyag 50 »
- 1 kilóig 24 »
- 1 sertésre való gyógyító szérum 50 »

TUBERKULIN:

- 1 drb. szarvasmarha részére 2 éven alul 30 fill.
- 1 drb. 2 » felül 45 »
- Sercegő üszök 1 szarvasmarhára való 20 »

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak: BEOCSINBAN Szerémmegye Pétervárad mellett.	Iroda: BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 10.
--	---

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normaliaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Régi magyar és latin könyveket és képeket a legmagasabb árakon

készpénzért vásárol

Szelinski György

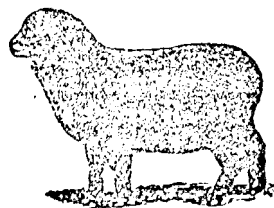
cs. és kir. egyetemi könyvkereskedése és antiquariuma

WIEN, I. Stefansplatz 6.

Egyetlen és legrégebb magyar könyvkereskedés és antiquarium Bécsben.

RITKA

és keresett könyvekről, régi magyar nyomtatványokról, látképekről és arcképekről szóló IX. számú könyvjegyzékünket kívánatra díjtalanul és bérmentve küldjük. 1095

16 métermázsa
raczka
gyapju

jutányosan
eladó.

Czim a kiadóban.
(1002.)

Ponyva és zsákgár

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST,

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám

Angol királyné szálloda mellett.

Sürgönycim:

Elsinger Budapest.

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITŰNŐ, ELPUSZTITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal-, gép-, kocsi- és repceponyvák.

Tarpaulin-Drill-

ZSÁKOK

kender varrással LEN VARRÁSNEKŰL

KARTELEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS VIZMENTES SÁTRAK, ESÖKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden város jobb üzletelben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Rendelet a baromfi betegségek ellen való védekezésről. <i>J.</i>	197
Kisbirtokosok jelzáloghitele.	199
A kert. <i>Cs.</i>	200
A talaj termőerejének fokozása I. <i>Dr. Muraközy Károly.</i>	201
Viharágyszási kísérletek Svájcban. <i>Leitgeb Imre</i>	202
Tárca:	
Erdély szőlészeteinek fénykora és alkonya a 19-ik században. <i>Fekete Pál.</i>	198
Kisebb szakközlemények.	202
Irodalmi szemle:	
Könyvszemle.	203
Vegyes közlemények	203
Hirdetések.	

Rendelet a baromfi betegségek ellen való védekezésről.

Mult számunkban közreadtuk a földmivelésügyi miniszter 30,200—1903. számú rendeletét, mely egy régen érzett hiányt van hivatva pótolni.

Amíg baromfitenyésztésünk csupán a helyi, vagy legfeljebb a legközelebbi fogyasztó piac szükségleteit elégítette ki, a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságunk gondozása mellett is elég jól meg volt. A viszonyok nálunk meglehetősen kezdetlegesek lévén, az egyes községek baromfiállománya a kerületen udvarokból a kertekbe, innen pedig a községeket környező vetésekbe, majd a tarlókon, legelőknél, erdők alján stb. jól nyaralt. Hálólhelyük a nagy eperfa vagy más fa és a szabad félszer fedélgerendája, télen az ól vagy istálló padlása stb. volt.

Igy aztán az év legnagyobb részében szerte és széjjel kóboroltak a baromfiak s ha egy-egy el is pusztult közülök, annak okát adták, vagy egy, vagy más formában. Ragadós betegségtől nem igen féltette a baromfiakat a gazdasszony, mert erről még az orvosok is keveset tudtak, a gazdák pedig ezt a keveset sem voltak hajlandók elhinni. Jól ment tehát e téren a mi sorsunk egészen a hatvanas évekig, mely időtől kezdve a libalegelők rohamosan apadtak az ország minden részében, másrészt a toll iránti kereslet fokozódott és a vasútak szaporodásával a tojást is jobban keresték és jobban is fizették. Helyel-közzel a fiatal szárnyasok kivitele is megindult, minek folytán az árak a helyi piacokon is emelkedtek.

Kivételre persze a tojást is, a baromfiakat is megválogatták és ezt a válogatott árut jobban keresték, jobban fizették.

Ekkor vette kezdetét az idegen baromfi-fajták nagyobb mérvű elterjedése és a hazai állomány átalakítása.

Egyik helyen így, a másikon úgy, de foglalkozni kezdett minden igazi háziasszony a baromfiak tenyésztésével. A »tenyésztés« szót igazi értelmében veszem, mert nagy sor volt az, mikor végig harsant az Alföld rónáin és onnan tovább, hogy:

„Debreceenbe kéne menni.
Kochin kakast kéne venni...”

Nagy sor volt, mert még akkor ocsut és rostaaljat csaknem minden háznál lehetett ugyan találni, de ez csak téli elesége volt a baromfiaknak, helyenkint ekkor is csak annyiban, amennyiben a magló (rideg) sertés otthagyta az etető helyen. Arra, hogy a baromfit télen-nyáron rendszeresen etetni kell, jórészt a kochin kakasok utódai szoktatták rá a háziasszonyokat.

Hogy ettől az időtől kezdve folytonosan és fokozatosan fejlődött baromfitenyésztésünk, az mindenki előtt ismeretes. Sokan csak kedvtelésből, mások pedig helyes számítással különböző külföldi fajtákkal tettek kísérleteket és a miként az értékesítési viszonyok javultak, azonképen nőtt az érdeklődés a házi szárnyasok tenyésztése iránt.

A sok kísérletezéssel azonban a baromfitenyésztés legveszedelmesebb ellenségei is behurcoltattak és elhatalmasodtak az országban. Amíg tehát egyfelől a baromfitenyésztés nemzetgazdasági jelentősége napról-napra jobban kidomborodott és alig remélt fokra emelkedett, másfelől mind sűrűbben ismétlődtek s mind nagyobb terjedelmet öltöttek a behurcolt ragadós betegségek. Utóbbi időben annyira, hogy egész vidék virágzó és értékes tenyésztése esett áldozatul egy-egy ilyen járványnak.

Az állam, illetőleg a földmivelésügyi minisztérium már régebben kiterjesztette gondoskodását erre a gazdasági ágra és fokozatosan bár, de a viszonyokhoz mérten törekedett a jobb fajták beszerzését könnyebbé tenni. Eleinte az állami gazdaságokban tiszta vérben tenyésztett jobb fajták tojásait olcsón, majd ingyen osztotta szét a gondosabb és érdemesebb tenyésztők között, míg később törzsbaromfiakat osztatott szét, ma pedig cirka kétszáz ezer koronát fordít évenként a baromfitenyésztés és értékesítés istápolására.

Nagyszerű és kihatásában rendkívül áldásos tevékenységet fejt tehát ki a minisztérium ezen a téren. Helyes és minden részében jól kipróbált, a mi viszonyainkhoz alkalmazott program szerint fejleszti ezt az ügyet, mely már mai fejlettsége mellett is sok ezer kis és a legkisebb gazdák töme-

90-100% csiraképes tengeri

ez idén ritkán fordul elő, de t. vevőim érdekében. idején gondoskodtam ily magas csiraképeségű vetőmagnak való tengeri beszerzéséről és így azon helyzetben vagyok, hogy 10 kilótól kezdve bármely mennyiségben, waggonszámra is, a következő fajokat jutányos áron szállítom:

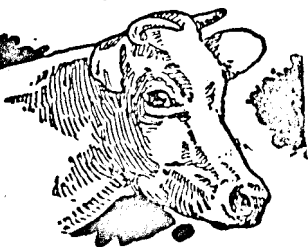
alcuthi, cinquantino, pignoletto, legkorábbi székely, bánati sárgaszemű, magyar sárgaszemű, magyar fehérszemű, páduai fehérszemű, lófogú fehérszemű, lófogú sárgaszemű.

Mintákat, előnyajánlatokat kívánatra szívesen küldök.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedése

Budapesten.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest V., Alkotmány-u. 31.

Shállítja a Jenner-Pasteur-intézet ojtóanyagait és szerumait, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával elsőrendű szakerők által Pertik professzor felügyelete alatt készülnek. 1006.

Lépfene ellen: 1 birka ojtása 12 f., 1 ló vagy szarvasmarha ojtása 24 fillér.
Sertésorbáncz ellen: 1 sertés szerumos tartós ojtása 24 f., 1 sertés Pasteur-féle ojtása 12 fillér.
Sürgős esetekben fertőzött állományokban és megbetegedéseknél azonnali immunizálásra és gyógyításra gyógyító szerumok.

— Az anyagok eltarthatók! — Hatásukat nem veszítik! — Biztos védelmet nyújtanak! —

Serczegő üszög ellen: 1 szarvasmarha 20 fillér.
Tuberkulint: 1 szarvasmarha 2 éven alulnak 30 f., 1 szarvasmarha 2 éven felülnek 45 fillér.

gének teszi gondjait könnyebbé s megélhetését, boldogulását biztosítja. Még pedig csak a kezdetén vagyunk annak az útnak, mely itt előttünk, gazdák és termelők előtt áll. A mi viszonyaink között tizszeresére vagy százszorosára lehet még fokozni a termelést és ha ezt okszerűen visszük keresztül, ha biztosan előtudunk állítani egy bizonyos mennyiséget és ha a külföld által kívánt minőségben tudjuk ezt előállítani, akkor meghódíthatjuk termékeinkkel az összes jelentékenyebb fogyasztó piacokat.

Ausztria, Német és Angolország már is nyitva áll, csak megfelelő árut tudunk piacokra vinni.

A fejlődésnek mai fokán tehát nem lehet megállnunk, oktalanság, bűn volna megállani és ezt a biztos, tekintélyes jövedelmi forrást elszalasztani vagy bizonytalan esélyeknek tenni ki.

Az ország baromfiállománya magában véve is olyan nagy értéket képvisel, hogy annak gondozása, járványok pusztítása ellen való megvédése közös kötelesség, hát még ha a baromfiak és baromfitermékek után befolyó 70—80 millió koronát, tehát annak a tekintélyes tőkének évi hozadékát tekintjük! Mert van az országnak másban is tekintélyes összeget érő vagyona, de nem mindenik ilyen vagyon után van 70—80 millió bevétele. Ezt a forrást ápolni, védeni tehát feltétlenül szükséges és ebben a védelemben részt venni, a kormány törekvéseit támogatni, hazafias kötelesség. Hiszen már a bibliában is ez áll: »Őrizd ember magad, én is úgy őrizlek.«

A mikor tehát a földművelésügyi miniszterium a baromfitermesztés minden ágának nemesítésére, fejlesztésére a legmesz-

sebb menő gondoskodással törekszik és ennek kézzel fogható sikereiről évenként beszámol, az egyes kiállításokon pedig bizonyosságot tesz, most a második lépésénél, mikor ezeket a sikereket állandósítani és a bizonytalanság esélyeitől megóvni akarja, nekünk a legnagyobb készséggel kell melléje sorakozni és e közjóra irányuló törekvéseiben támogatni.

Hogy pedig ezt öntudatosan tehesük, a fentebb mondottak figyelembevételével meg kell értenünk a szóban levő 30,200 számú rendelet intencióját.

A rendelet 1. §-a szerint, külföldről csakis a m. kir. belépő állomásokon keresztül és megfelelő vizsgálat mellett hozhatók be baromfiak.

Ezzel a ragadós betegségek behurcolásának esélye bizonyosan csökkenni fog.

A 2. §. szerint baromfikolera fellépését avagy ennek gyanúját mindenki köteles bejelenteni a községi előljárásnak. A 3 §-ban foglaltak szerint a községi előljárásgok gondoskodni tartoznak a legszükségesebb óvintézkedések végrehajtásáról és a betegség biztos megállapítása végett az előírt intézkedéseket megteszik.

Ezek szerint a betegség mibenlétének megállapítása és az okszerűség parancsolta óvintézkedések végrehajtása már a betegség fellépésekor megtörténhetnek. Ha pedig a betegség megállapítottatik, a 4-ik §-ban felsorolt egyszerű intézkedések pontos betartása útján, a betegség szétterjedését biztosan meggátolhatjuk. Végül pedig az 5. §-ban előírt megfelelő tisztogatás által a betegség ismételt fellépése is meggátolható.

A rendelet első 5 §-ában tehát tömören összefoglalhatunk mindazon intézkedé-

sek, melyek által a baromfiak ragadós betegségeinek behurcolása, fellépése, valamint szétterjedése és megszűnése esetén ismételt fellépése meggátolható. Ez a három igen fontos cél a tulajdonosok megterhelhetése nélkül lesz szolgálva. A tenyésztőnek, a tulajdonosnak csupán a betegség fellépését avagy ennek gyanúját kell bejelenteni és a baj megállapítása után azokat az egészségügyi óvrendszabályokat kell megtartani, a melyeket a helyesen gondolkodó, lelkiismeretes ember minden rendelet nélkül is megszokott tartani.

A rendelet 6—7. §-aiban a lábon, kocsin vagy vasúton szállítás közben megbetegedő baromfiakkal való eljárás és a szállító eszközök fertőtlenítésének módja van szabályozva. Mindezek szintén az előbbi célok biztosítására szolgálnak.

A 8—9. §-ban, további és szigorubb intézkedésekre hatalmaztatnak fel a másodfokú hatóságok akkor, ha a járványos betegség terjedése nagyobb arányokat ölt és az előbbi egyszerűbb módok alkalmazásával korlátozása már nem remélhető.

Ez az intézkedés mintegy betetőzése az előbbieknél és biztosítéka a járvány leküzdésére törekvő hatóságok sikeres működésének. A melyik hatóság élni akar és tud a neki biztosított jogokkal, annak területén a baromfikolera járvánnyá nem fajulhat és ha véletlenül ilyen jelleget öltene is a baj, módjában áll azt helyhez kötni.

Helyes ez így. Legyenek a hatóságok első sorban érdekelték és ha ők nem járnak el kellő erélylyel, ha ők engedik a betegséget terjedni, a károsuló közönség tőlük kérje számon érdekeinek elhanyagolását és követelje a megfelelő védelmet. Ez az ügy

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

Erdély szőlészetének fénykora és alkonya a 19-ik században.

Irtá: Fekete Pál.*

1840-ben Kolozsvárt Szilágyi Ferenc, a történelem tanára tanította nekünk Magyarország történetéből, hogy Nagy Lajos magyar király Olaszországból hozott két csoport olasz telepítvényt: az egyiket telepítette Tokajhegyaljára Olasz-Liszákára; a másikat Nagy-Váradra, a ma is Olaszinak nevezett városrészbe.

Tokaj-hegyaljai munkások közé települve az olaszok, kik Campoformioból hozták be a *furmintot*, mely szolgáltatja a világhírű bort, nemcsak Tokajhegyalján, hanem jó évben Erdélyben is több helyen hasonló asszút és kitűnő bort ad: például Gerendi Istvánnál Balázstelkén, gróf Teleki Domokosnál, most gr. Teleki József (Alsófehérmegye) és Útzás Samunál Szőkefalván, melynek borát a walesi hercegnek vették meg, Erdélyben Som szőlő néven ismeretes.

* Hátahagyott írása.

Szerk.

Dr. Herceg Mihály azt írja, hogy Tokaj bora a 16-ik században lett híres. Igen, már akkor ott volt a furmint s ez szolgáltatta a világhírű bort.

A másodikat a *Bakator*t a nagyváradi telepítvényesek hozták be *Bacca dora* név alatt, innen mint központból terjedt el az egész Ér mellékére, Erdélybe, Szilágy megyébe és Aradhegyaljára, mely utóbbi helyen azonban szép fejlődésért *Róssa*-szőlőnek is nevezték el, de minekutána egyformán utazva be az Érmellékét úgy, mint Aradhegyalját, határozottan állítjuk, hogy az két néven ugyanegy faj szőlőt jelent. Azonban mindkét szőlőnek, a Furmintnak úgy, mint a Bakarnak három válfaja van. u. m.: a vállas, rövid szárú bakar, ez szaporítandó, továbbá van a rugós bakar és hosszúfürtű bakar, de ezek nem tenyésztésre valók.

A *vigályos* Furmint egyenlő szép fürtökkel bír, a *hólyagos* furmint azért nevezik hólyagosnak, mert szép nagy hólyagos szemek vannak a fürtön, vannak más apró szemek is, de azért jók és a *madárkás* furmint, mely utóbbi kiirtani való, az oltásra nem alkalmas.

Ezen kis kitérés után nézzük Erdély szőlészetének fejlődését a 19-ik században a filloxera évig:

1812-ben gróf Haller János nagybirtokos hozta be Darlaci birtokára, Kisküküllő megyébe a piros és fehér gyöngyszőlőket (chaselásokat) a Muscát Lunel s több más muskát-fajokat és a fekete Burgundit.

1819. Kolozsvárt Hilibi Haller Ferenc külföldi fajú szőlőkből ültetett egy tábla szőlőt Fekete Burgundi, fehér és piros gyöngyszőlőket, korai veltelini, Muscát Lunelből és más erdélyi fajokból s az ugaros szőlőművelésről egy szakkönyvet is irt, mely igen jelesnek mondható; abban az időben a zöld oltást Pécs szerint írja le, mely ma is jó; akkor a rossz fajok kiirtására használták, ma pedig a filloxera elleni védekezésre használható fel.

1827. Báro Wesselényi Miklós hozta zsi-bói uradalmába, Szilágy megyébe az úgynevezett *Prónai* szőlőhegybe a Rénusi Rizlinget, a piros és fehér Chaselásokat és az Izabellát.

1836. Gróf Bethlen Farkas mint szerven-délyes szőlész Haller Ferenc halála után megvásárolta kolozsvári összes szőlőjét s kiadatva, bonyhai uradalmába hozva, a Kerekdomb nevű szőlőjébe ültette. Ugyancsak gr. Bethlen Farkas később 10 hold Rénusi Rizling, Traminé és mintegy 80 faj asztali szőlő gyűjteményt álli-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

nem csak megköveteli, de feltétlenül meg is érdemi, hogy a közönség ellenőrizze, serkentse a hatóságot és hogy vele a rendelet szellemében együtt működjön.

A 10. §-ban a vámkülföldre szánt élő baromfi szállítmányok körüli eljárás van szabályozva s így ez a szakasz veti meg az alapját baromfikivitelünknek. Egyszerű, semmiféle zaklatással nem járó intézkedések foglaltatnak benne s mégis minden lényeges feltétel teljesítettik.

Az elszállítandó állatok származási helyének vészmentességét az előjárás igazolja, a határállomásokon pedig, mielőtt az állatok külföldre jutnának, állatorvosi vizsgálat alá vétetnek. Mindez ismét a tulajdonosok vagy szállítók minden megterhelése nélkül,

Ezekből nyilvánvaló, hogy a rendelet minden részében humánus, túlzások nélkül való és a járványos baromfibetegségek korlátozását, elfojtását a tenyésztők és helyi hatóságokra ruházza. Másrészt tekintettel azokra a nagy érdekekre, melyek ehhez az ügyhöz fűződnek, a 11. §-ban a kihágások megtorlására szigorú büntetések vannak megszabva. Így a rendelet ellen vétők, amennyiben cselekményük, más még súlyosabb elbírálás alá nem esik, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel súlythatók. Ez is helyén való, miután ilyen esetekben a mulasztás vagy kihágás káros közetkezmenyei rendszerint ártatlan egyénekre nehezdednek. Miért ne érdemelné tehát érzékeny büntetést az, aki betegállatait tudva községek keresztül piacra viszi és e közben a községek egészséges baromfiállományát befertőzi?

Egyebekben pedig a rendelethez egy

melléklet van csatolva, melyben rövid és mégis tüzetes utasítás foglaltatik a baromfikolera elleni védekezés szabályairól.

Ezt a hasznos és tanulságos útmutatást jövő számunkban közöljük, abban a hitben, hogy a már hatályba lépett rendelet megtartása és ezen utasításhoz való alkalmazkodás által baromfitenyésztésünk legnagyobb ellenségét — a baromfi-kolerát — tenyésztőinknek és a hatóságoknak sikerülni fog korlátozni és mielőtt nagyobb károkat okozna, elfolytani. J.

Kisbirtokosok jelzáloghitele.

Mostanában, mikor éppen hazarészünknek majd az egyik, majd a másik vidékéről érkeznek elszomorító hírek arról, hogy az oláh meg a szász pénzüzetek mind nagyobb mértékben teszik rá kezüket az eladásra és árverésre kerülő birtokokra s használják azokat föl nemzetiségi céljakra, teljes figyelmünkre méltó a *Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének* husvétal életbeléptetett új kölcsönföltételei. Gazdák, gazdatisztek, lelkészek, tanítók, jegyzők s mindazok, akik a néppel leginkább érintkeznek s akik arra a leginkább tudnak hatni, tanulmányozzák át és hasznosíttassák a kisgazdákkal ezeket a kölcsönföltételeket. Mert nemcsak a vezetésekre bizott nép közgazdasági érdekében való; de a hazafiasság által megkívánt cselekedet lesz ez.

A »Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete« alapszabályainak rendelkezéséhez képest csupán zálogjogi biztosítás, vagyis bekebelezés mellett ad földbirtokra kölcsönt.

Az intézet célja főleg abban áll, hogy kisebb birtokosok méltányos hiteligenyeit kielégítse. — Ennélfogva működésben a fősúlyt kisebb kölcsönökre veti s ezek ellátását különösen biztosítja; kölcsönt pedig már 300 koronától kezdve bárkinek ad.

Erdély Pomológiáját határozottan *Tisza László teremtette meg.*

1855. Az *Erdélyi Gazdasági Egylet* megkezdte Kolozsvárt termény-, gyümölcs-, szőlő- és borkiállítását; itt már a miriszlói és csombordi szőlők abban az időben mint valódi egyedüli fényes kitünőségek bájoltak el minden embert, buzdítottak erős tettekre: ezen kiállítás gróf Mikó Imre elnök s Nagy Ferenc ev. ref. tanár közreműködésével fényesen sikerült.

E kiállításon megtordult egész Erdély notabilitása s a kiállítás megragadó látványt nyújtva, az előttük teljesen ismeretlen szép fajszőlők és csoportos gyümölcsgyűjtemények elbájolólag hatványt, minden embert tetterre buzdítottak. Tulajdonképpen ettől s ennek következtében kezdődik Erdély fejlődése a szőlészeti és gyümölcsészeti terén; már csak azért is, mert akkor határozta el az Erdélyi Gazdasági Egylet, hogy évenként különböző erdélyi városokban vándorgyűléssel egybekötött gyümölcs- és terménykiállításokat fog rendezni, melyből kiszámíthatlan haszon háramlott az erdélyi gazdákra. Bárha most is követnék! Túl a Királyhágón még csinálnak tanulmány-utazásokat, üdvös lenne, ha az erdélyi országrész is részesülhetne ilyen tanulmányúti kirándulásokban.

(Vége következik.)

A kölcsön a birtok értékének feléig terjedhet. Házra, gyárra, malomra, stb. az intézet nem ad kölcsönt.

Az értéket az intézet maga állapítja meg s a számításhoz alapul a telekkönyv és kataszter egybevetett adatait veszi.

Értékül rendszerint a földadó százszorosa szolgál; egyes vidékekre azonban tapasztalatai nyomán az intézet külön becslési kulcsot állapított meg.

E mellett az értékmegállapításnál figyelembe vehetők azon adatok is, melyeket a felek csatolnak, hogy azokkal ingatlanainak az adószázszorosnál magasabb forgalmi értékét igazolják. Ilyenek az ingatlanokra vonatkozó adás-vételi vagy haszonbéri szerződések, hagyatéki vagy osztálybecsü okmányok s egyéb hasontermészetű birtokokra vonatkozó adás-vételi szerződések.

Ezekon kívül az intézetnek jogában áll az érték kipuhatólását tudakolás vagy külön becslés útján is foganatosítani. A tudakolás és becslés költségei, az egészen kisösszegű kölcsönöket kivéve, a feleket terhelik s hogy a költségeket lehetőleg kimélje, az intézet jobbra az olcsóbb tudakoló eljárást alkalmazza.

Az intézet kölcsöneit záloglevelekben adja, de a zálogleveleket maga értékesíti és a felekkel előre tudatja, hogy minden 100 korona záloglevélért a kölcsön kiadásánál mennyit fog készpénzben kifizetni.

A kölcsönvevő felek tehát nem a zálogleveleket veszik át, hanem azon készpénzbeli összeget, amelyet azok minden 100 koronájáért az intézet részükre az engedélyezéskor biztosított.

A kamaton felül az adós némi kezelési költséget is fizet s ezenkívül a tőkét akként köteles apránként törleszteni, hogy félékenként mindig egyenlő összegű járadékokat fizet s ezekkel azután nemcsak a kamatot és kezelési költséget rója le, hanem a kiszabott idő alatt már magát a tőkét is teljesen visszatéríti.

Kölcsön ez idő szerint a következő feltételek mellett adatik:

A) 4 1/2%-os záloglevelekben teljes készpénzkifizetéssel:			
50 évi törlesztésre, mely után járadékul a tőke évi	5:46%	a	
40 " " " " " " " " " " " " " " " "	5:80%	a	
30 " " " " " " " " " " " " " " " "	6:50%	a	
20 " " " " " " " " " " " " " " " "	8:00%	a	
B) 4 1/2%-os záloglevelekben 98 K. kifizetési árfolyam mellett:			
50 évi törlesztésre, mely után járadékul a tőke évi	5:26%	a	
40 " " " " " " " " " " " " " " " "	5:60%	a	
30 " " " " " " " " " " " " " " " "	6:32%	a	
20 " " " " " " " " " " " " " " " "	7:80%	a	
C) 4%-os záloglevelekben 96 K. kifizetési árfolyam mellett:			
50 évi törlesztésre, mely után járadékul a tőke évi	4:90%	a	
fizetendő.			

A kölcsönök az A) alatti esetben teljes készpénzzel fizettetnek ki, míg a B) alatti esetben minden 100 korona záloglevélért 98 korona, a C) alatti esetben minden 100 korona záloglevélért 96 korona készpénz fizetetik.

A járadékok két egyenlő félévi részletben mindenkor *utólagosan* fizetendők.

Az első járadék a kötelezvény aláírásától számított félév múlva jár le. Ha tehát a kölcsön bekebelezése gyorsan történik és a kölcsön még az első félévi járadék lejártá előtt kerül kifizetésre, úgy a kifizetésnél sem kamat, sem törlesztés levonva nem lesz.

A járadékban a kamaton és a kezelési költségen kívül már a tőketörlesztés is befoglaltatik. Aki tehát a kölcsön tartama alatt a járadékokat rendszeren fizeti, az a törlesztési idő lejártával adósságától teljesen szabadul.

A megszabott törlesztési idő azonban senkit se gátol abban, hogy adósságát előbb is visszafizethesse. A törlesztési idő csak az intézetet köti, amennyiben az intézet a kötelezettségeit pontosan teljesítő adóstól a kölcsön korábbi visszafizetését nem követelheti; míg ellenkezőleg az adós két tanu előttemzése mellett megirt levélben félévi

tott be a leppendi Fácset nevű szőlőjébe, melyet jó gondozásban is részesítve, kitűnő borai minden kiállításon mint legelső, legkitűnőbbek nagy kitüntetésben is részesültek.

1845. Báró Kemény István kezdte meg csombordi birtokán, Alsófehérmegyében Rizling szőlőjének telepítését, mely oly nagy hírnevet örvendett. E telepítés az ötvenes években 32 holdra egészített ki s ez szolgáltatja ma is a csombordi híres Rizling bort; ezen telepítéssel kapcsolatosan állított be mintegy 40 faj asztali szőlőből álló táblát is, melyből terjedtek a jeles fajok.

1846. Fosztó Ferenc nagyenyedi iskola-főgondnok hozatott a budai szőlőiskolából a miriszlói hegybe több mint 30 faj csemege asztali szőlőt, köztük a Muskat Croquánt, Alexandriai és Frontignán muskotályokat, több más fajokat, tehát ez a két hely volt, honnan Erdély nagyrésze megkezdte a Rizling és fajszőlők telepítését: Csombord és Miriszló.

1854. Tisza László kezdte meg Erdélyben a nagyobb kiterjedésű pomológiát Mező-Csánban, Torda-Aranyos megyében; több mint 80 faj alma, 100 faj körte és 40 faj szilva és felsőleges kitűnő cseresznye-fajtákkal díszítve fel 30 hold gyümölcsösét; s telepített 20 hold szőlőt R. Rizling, Tramini, Kágyai, Bakar, Alex, Muskotály, Muscat Croquante és Erdélyi kövér szőlőkkel. Nagy szorgalommal gyűjtötte össze s tartotta fenn ezen fajgyűjteményt.

NYELV-ÉRTÉLMÉRTÉKELŐ, KÉZÍRT- MENYI, PAPÍR, MÁRKA ÉS AJÁNDÉKOK.	SÁRGA KRISTÓF		fehérmű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.		
	A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:				
	Férfi, női és gyermek fehérművek és harisnyák.	minden fajtában és minőségben, u. m.: szal- lon-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek			Hazai pokróczok, utazó- és gypaju-takarók a leg- olcsóbbtól a legfinomabbig.
	Különlegességek: dus választék minden kivételű divat- os férfi és női ingek, alsónadrágok, gallérok, kéze- lők- és finom zsebkendőkben.	továbbá valódi Linoleum minden széles- ség és nagyságban.			Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!
Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérművek pontos elkészítését, kitűnő szabás	és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottatik.			1008.	
Valódi késmárki londamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.					

előleges felmondás után, vagy félelmi kamat megterítése mellett felmondás nélkül tartozását bármikor, akár részben, akár egészben visszafizetheti.

A kölcsönkérelem egyszerű levélben is előterjeszthető és a törvény szerint bélyegmentes.

A kérvényhez a telekjegyzőkönyv vagy telek-könyvi betét hiteles másolata és pedig az A. és B. lapok teljes szövegű hiteles másolatban, a C. lap pedig a 45610/895. számú igazságügy-miniszeri rendeletnek megfelelően kiállított kivonat másolatban, továbbá a kataszteri birtokiv és az adókönyv mindenesetre csatolandók. — Célszerű, ha ezeken kívül a birtokra vonatkozó adásvételi, vagy haszonbéri szerződések, hagyatéki vagy osztálybecsüokmányok is csatoltnak, mert ezek az értékmegállapításnál — mint fennebb már említve lett — figyelembe jöhetnek. Figyelembe vétetnek ezenfelül a körülményekhez képest az ugyanazon községbeli ingatlanok eladását tanúsító, telekkönyvi bekebelezéssel záradékkal ellátott eredeti adásvételi szerződésekkel igazolt vételárak, ha az eladott ingatlanok területe és kataszteri tiszta jövedelme vagy magából a szerződésből, vagy a szerződésre vezetett szabály szerű községi bizonyítványból megállapítható.

Célszerű továbbá a biztosítási bárcák csatolása is, mert a kölcsön megszabásánál az épületek szintén számba vehetők, habár csak mellékesen is.

A kérvényben pontosan kitéendő, hogy ki óhajtja a kölcsönt felvenni, mennyit igényel kölcsönül és milyen törlesztési kölcsönt akar?

Ha a lekötendő ingatlan többeknek tulajdonát képezi, világosan kitéendő, hogy a tulajdonostársak mindnyájan-e, avagy azok közül kik kívánják a kölcsönt felvenni és fogják a kötelezvényt aláírni. Ha a kölcsönt nem valamennyi tulajdonostárs veszi fel, a kölcsön engedélyezése után a kölcsönvevők birtokjuttalékát telekkönyvileg el kell különíteni. Ha a kölcsönkérő, vagy a kölcsönkérő társak közül egy vagy többen kiskorúak, avagy gondnokság alatt állanak, közlendő azon egyén neve is, a ki ezek képviseletében a gyámhatóságilag is jóváhagyandó kötelezvényt aláírni fogja s tudatandó, hogy a kötelezvényt aláírására hivatott ezen képviselő a kiskorúakkal, avagy gondnokoltak minő rokoni viszonyban van.

Ha a lekötendő ingatlanokon bekebelezett vagy előjegyzett terhek vannak, a kérvényben jelölje meg folyamodó, hogy ezek fennállanak e egészben vagy minő részben s hogy a tehertertelek közül melyek azok, amelyeknek az engedélyezendő kölcsönből való kifizetését kívánja folyamodó s melyek azok, amelyekre nézve a hitelező vagy jogosított a rangsorozati elsőséget átengedni fogja. Ha a lekötendő ingatlanokon szolgálmi fog, haszonélvezeti jog, özvegyi jog vagy kikötmények vannak bekebelezve, ezek vagy törlendők, vagy pedig azokra nézve a rangsorozati elsőség átengedendő.

Az intézet fentartja azt a jogát, hogy a kifizetett előző tehertertelek telekkönyvi törlesztését s a felek közreműködése nélkül foganatosítható pótlásokat mérsékelt díj felszámítása mellett maga eszköztesse.

A kert.

Minél jobban elszaporodik a népesség valamely földterületen, annál inkább kisebb részekre oszlik a földbirtok s a népek ismeretkörének tágulása mellett belterjesebb lesz a földek kezelése és használata, úgyanyira, hogy népes helyek, városok közelében, ahol az értelmiség és tőke nagyobb mérvben van meg, a mezőgazdaság átalakul kertgazdasággá, fellendül a kertészet.

A kertészet a mezőgazdaságnak egy mellékága, mely abban különbözik amattól, hogy míg a mezőgazdasági növénytermelés növényei mindenféle talajt és művelési módot igénybe vesznek, addig a kertészeti termelés növényei fővonásban úgy a munka, mint a talaj iránt egy, ugyanazon követeléssel vannak. A kertészet abban is különbözik a mezőgazdaságtól, hogy terményei csupán emberi fogyasztásra szánvák.

Elteltekintve a kertészet szépészeti hatásától, csak megemlítve, hogy a kertben a család minden tagja — még a gyermek is — talál foglalkozást; nemzetgazdasági szempontból is fontos ezen üzem. A népesebb helyek, városok közelében lévő kis vagy paraszt birtokosnak okvetlen e rendszerre kell térni. Eddig elvégezve kis földjén a szükséges munkát, nem volt semmi dolga — mert ilyen földbirtokos (?) nem szokott napszámba járni. De ha át van alakítva kertgazdasággá pár hold földje: egész éven át talál foglalkozást. Más eset az, ha a kisbirtokos (20–60 h.) távolabb lakik valamely várostól. Ezek ugyan nem terjeszkedhetnek ki annyira, hogy mindenféle zöldséget termeljenek, ők nem termelhetnek szűkebb fogyasztó piacoknak, hanem az országpiacoknak, vagy oly rendes vevőiknek, melyek nagy tömeget szoktak vásárolni, pl. fegyházak, szegényházak. Termelhetnek még azon célból is, hogy a terményt aszalványokká, zöldségkonzervekké dolgozzák föl, s mint ilyeneket, kaszányák, kórházak s hajók részére szállítják, bár ezen eset nálunk ezidőszert még alig következett be.

A nagy munkaerő szükséglet miatt nem karolhatják fel az egész zöldségtermelést, de gazdasági formák keretén belül természetesen egy-két fajta zöldséget. Pl. ha területe 3 hektárt tesz, akkor olyan beosztást készít, hogy 1 hektáron gabonaneműt, $\frac{1}{2}$ hektáron kapásokat (burgonya, répa, tengeri), $\frac{1}{2}$ hec.-on zöldséget s a harmadik hektáron takarmányt termel. S ha az ilyen birtokon a gyümölcs-termelést is felkarolják, a kertészet igen szép hasznot fog adni; amellet gabonája is terem, igavonó állatainak takarmányt is juttathat, sőt a burgonyán vagy tengerin sertést is hizlalhat, avagy repán tejelő marhát is tarthat.

Következnek egy harmadik eset, mely inkább illik a mi viszonyainkra. Falvainkban, kis városainkban, tágas kertek vannak az udvarok mellett. Nos, ezekért kár lenne, ha ezentúl is az eddigi módszer szerint kezeltetnének. Meg kell tartanunk okvetlen az eddigi vegyes (gyümölcs, zöldséges s virágoskert) jellegét, de egészségesebb rendszert kell ott létesítenünk: hogy e nagy terjedelmű kertekben ne csak a ház, a konyha szükségleteit teremtsük elő, de belterjesebb, okszerűbb műveléssel talán a piacra is vihetnénk valamit.

De akár házikerteket iparkodnánk rendszeresíteni, akár kis, középbirtokos hozza be termelési ágai közé a zöldségtermelést, az legyen az elv, hogy: ne kapkodjunk az újabb után, ne fordítsuk figyelmünket sokfelé, de haladjunk a kertművelés terén is egyirányban. Pl. ha van jó zöldségünk, mely talajunkban kielégítően és biztosan tenyészik, igyekezzünk annak jó tulajdonságát minőségileg fokozni, mert ez jobban fog sikerülni, mintha valami új, csodadolgót igyekeznénk viszonyaink közé honosítani, mely talán sikerül eleinte, de később elsatnyul, kivesz.

Kisebb területű, bekerített, konyhanövé-

nyek termelésére használt földterületet: kertnek nevezzük. Megkülönböztetünk haszon (szőlős, gyümölcsös, zöldséges, kereskedelmi, magtermő) kerteket, vannak disz-pompa kertek, s vannak végre vegyes, vagy házi kertek. Mindezek ismét lehetnek lapály, hegyi s völgyi kertek.

A zöldséges kertek vagy olyanok, melyek csak egy család szükségletét fedezik, s ilyenkor inkább a házi (vegyes) kertnek egy része; vagy a nagyobb fogyasztásra szánt zöldségfélék termelésére szolgál. A házikerteket véve felvehetjük, hogy egy ötagu családnak elég 18 | 20 árnyi terület, hol egész éven át talál foglalkozást. Ha már eladásra is termelünk, vagy a kertészkedő mezőgazda szempontját véve, nagyobbreszt eladásra termelünk, akkor a terület nagyságán kívül több, a kertüzemét befolyásoló tényezőt kell figyelembe venni.

Valamely kerttulajdonosnak tisztában kell lenni kertjének általános országos fekvésével. Mert más lesz a termelés az Adria mellett, a Dél-Duna völgyén, ahol innen-onnan örökzöld tenyészlet is van; más lesz az Alföldön, az erdélyi fensíkon, s más a Kárpátok között, ahol ugyan senki sem fog jókori növényeket termesztetni, melyek a délibb vidéken főelőállítású cikkek (virágkel, ugorka, spárga.) Figyelembe kell venni az égtájak szerinti fekvést: tudjuk, hogy a keleti fekvésnél a szél szárítja a talajt, az éjszakinál hidegebb légáram éri, délről nap sűti, mely a havat elolvasztja, de nyáron ki is szárítja, nyugatról csapadék veri a talajt. Ha sikon fekszik a kert, az égtáji fekvés lényegtelen, míg halmos fekvésünél lényeges. Ámbár minden égtájhoz lehet találni, vagy hozzászoktatni növényeket. Ehez hozzájárul a magassági fekvés, mely azonban nem oly befolyásos, mint pl. Sveicban kelkáposztát 900 m. s spárgát 600 m. magasságban is termelnek. A száraz fekvést kedvelő növényeket magasabb helyre, a nedvességet kívánó növényeket pedig mélyebb, öntözhető területekre ültessük.

Szorosan megfigyelendő a helyi fekvés. Az épületektől védett házi kertjeink jó helyen vannak, bár az apró marha leginkább veszélyezteteti. Ha künn van kertünk a szabadon, úgy jó, ha folyóvíz vagy erdő mellett fekszik. Utóbbi védelmet ad szelek ellen, az időjárást egyenlősíti, az esőzési viszonyokat javítja, s tanyát ad a rovarpusztító éneklőknek. Célszerű, ha éjszakfelől majorság védi a kertet. Nyílt fekvésű helyet pedig okvetlenül védő-növényzettel óvjuk — mely védőnövényeket tartósabb, szívósabb gyümölcsfákból, vagy fenyőkből ültethetünk. Némi hajlással is bírjon a kert, így a víz lefolyik, s az öntözést is a csergető rendszer szerint lehet berendezni.

Zöldség termelésnél fontos tényező a hő s a nedvesség, mely két természeti jelenség a helyi s országos sőt gazdasági fekvéstől függ. Hol későn ébred a tavasz, ott jókori zöldségtermelésről szó sem lehet, ott a kiültetésre szánt rózskákat is melegágyakban kell nevelni s nedvesség híján nincs zöldségtermelés, így ugorkát, káposztát, zellert stb. aligha termesztünk haszonhajtólag csapadék nélkül. A hőmérsék megfigyelése, s az ezek nyomán készített feljegyzések szükségesegek a zöldségtermelőnek. Különösen fontos a kertészre a korai és késői fagyok idejének ismertetése. A növények különböző fokoknál fagynak el: így pl. a bab + 1° R., a burgonya. tök és

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

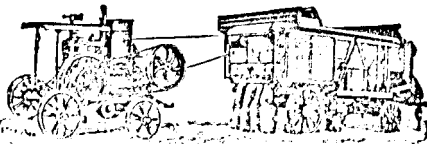
Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

1077.

LEGJOBB ÉS LEG-
OLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM“ benzín-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

Motor-Locomotive.

ugorka — 0° R., spenot, saláta — 2° — 4° R., a kel 5—7° R. Ismernünk kell a meleg idő szak bekövetkezését is, pl. a vetés, a csirázás szempontjából. A zöldségfélék a következő határpontok közt csiráznak: a borsó minimuma 1—2° R.-nál, a maq. 35°, optimum 30°, lencse 4—5° min., 36° max., 30° opt., bab min. 10°, max. 37°, opt. 32°, répa 4—5° min., 28—30° max., 25° optimumnál.

Azon éghajlat, ahol az árpa még tenyészik, zöldségfélék is termelhetők, míg a hol csak tavaszi gabonaneműek vannak, a finomabb zöldségféle nem terem meg.

A zöldségtermelésnél inkább csak a feltalaj fontos, ha annak vastagsága 30—35 cm. Van ugyan zöldségféle, melynek gyökere mélyebbre is hatol, de a táplálékot csak a feltalajból veszi leginkább, mert csak ez lesz kellőleg megmivelve. Az altalaj akkor jön figyelembe, ha csekély a feltalaj vagy silány, miért is jobb altalajjal keverjük össze mély szántás által.

Jó kerti talaj színe sötétes, közepes lazassággal bír, könnyen felmelegszik, de mellett a nedvességet nem párologtatja oly hamar el. Meszes homag talaj, elegendő televényel keverve.

Nehéz szivós talajt mázgázással, rögös szántással javítjuk; a laza homokra agyagot hordunk. A televény-szegényt istállótrágyával javítjuk. Az alagsóvezés ritkán fordul elő a kertészetben, csakis ott alkalmazzák, hol a talajvízzel föld tápanyagokban különben elég gazdag. Ha a feltalaj nehezen absorbeálja a nedvességet, akkor egész az altalajig függőlegesen állított csöveket helyezünk, s ezeken át juttatjuk be a levegőt. Ugyancsak száraz időben vizet is tölthetünk az ilyen csövekbe.

Viz nélkül nincs zöldségtermelés, mert a zöldségfélék, kevés kivétellel, bőntözést kívánnak, azért nem elég a csapadék s esetleg a talajforrásokra számítani, de mesterségesen készített vízforrásokról is kell gondoskodni. A jó öntöző víz lágy, langyos, s tiszta legyen.

A lassan folyó folyamviz a legalkalmasabb, a pataké már nem oly jó s legrosszabb az az ásványi részeket tartalmazó kútviz, miért is ez utóbbit használat előtt egy napig kimerve állani hagyjuk, hogy egyrészt átmelegedjen s aztán hogy az ásványi részek is leülepedjenek.

Cs.

A talaj termő erejének fokozása. *)

Irtá: Dr. Muraközy Károly műegyetemi tanár.

Az őstörténelmi kutatások kiderítették, hogy az emberiség nem volt kezdettől fogva földművelő; volt idő minden nép történetében, mikor pásztoréletet élt; csak mikor állandó lakóhelyet épített, kezdte a földet művelni. Hogy mikor, mely időben kezdődött a föld megművelése, arra a történet följegyzéseiből választ nem találunk; de bizonyos hogy ősrégi foglalkozás ez és hogy a föld még most is terem és haszonnal fizet megművelőjének.

China földje is termő talaj, pedig ez országban sok ezer esztendő óta zsufolt lakosság fogyasztja a föld termését; Itália területén is gazdálkodnak, pedig közel kétezer éve, hogy Columella a föld műveléséről szóló ir-

*) A «Gazdasági Mérnök» nyomán közöljük szerzőnek a Természettudományi Társulatban a talajról tartott ciklusos fölolvasásának ezt, az olvasóinkat érdeklő részletet.

taiban ekként jaidult fel. „Igaz, hogy az államfők a talaj terméketlenségéről panaszkodnak; vannak, akik a mostoha időjárás okozzák a rossz esztendőért, mások állítják, hogy a talaj termő ereje csökkent, a talaj elgyengült. De okos fővel azt a föltevést el nem fogadjuk, hogy a föld is olyan, mint az ember, mely megöregszik és elgyengül. A talaj terméketlensége inkább a mi helytelen cselekedetünkben ered, akik a talaj művelését tudatlan szolgálkány kényére bizzuk.”

Columella okoskodását folytatva, fölvehetjük a kérdést: valóban ellankadhat-e a talaj termő ereje és honnan ered némely talaj terméketlensége? Hogy a talaj termő ereje ellankadhat, más szavakkal, hogy egy olyan talaj, mely egyszer termő volt, válhatik-e terméketlenné: olyan kérdés, melyre a válaszal maradunk egyelőre adóság.

Halleban a tudós Kühne természetű kísérleti telepén néhány évvel ezelőtt láttam egy darab földet, a melyen akkor már a 30-ik éve folytonosan rozstot természetkeztek; a földet évenként rendszeresen megmunkálták, de soha meg nem trágyáztak. Az öreg professor megmutatta az évi termésmennyiségről följegyzett adatait, a melyek bár eltérők voltak, de belőlük egyáltalában nem lehetett következtetni, hogy a talaj termő ereje 30 év alatt fogyott volna. Ennek a talajnak összetételét nem ismerem.

Ezzel az igazsággal ellentétben a gyakorlati gazdálkodás, vagy mezőgazdaság arra tanít, hogy a termő talaj jókarban tartása és a sikeres természetkezés rajta, főleg három tényezőtől függ: a talaj okszerű megművelésétől, a kellő trágyázástól és a talaj természetéhez jól megválasztott vetés-forgók alkalmazásától. Az a gazda, aki ebben a három irányban kötelességét teljesítette, megtette a lehető, amit meg tetéz; ha jó magot is vet a földjébe, minthogy az időjárás a gazda tudásától és munkásságától független.

A talaj művelése a mezőgazdasági magtermesztésben főleg abban áll, hogy a talajt a vetőmag alá elkészítjük. E végből meg kell a talajt szántani. Tévedne, aki azt hinné, hogy a szántás a világon a legegyszerűbb munka. A szántás jóságának föltételeit számos tényező szabja meg. Elsősorban a talaj milyensége, továbbá, hogyan volt a talaj megelőzőleg megmunkálva, mélyen vagy sekélyen volt-e szántva, volt-e már szántva vagy szűzföld-e, amit fel akarunk törni; mit termett előzőleg a talaj, tarló volt-e vagy kapás növény alól szabadult fel, hogy célja van a szántásnak, mi alá szántunk stb.

Jóllehet ma már az értelmes gazda mind tudja ezt, mégis csodálat tölt el, ha azt az ekegyűjteményt megismerjük, mely a Mezőgazdasági Muzeumban el van helyezve. Van ott 312 féle eke, mind más és más alakú.

Sziriában például a különben tehetséges arab nép ekeje bot végére kötött, nem is valami nagy szög; ez elébe fogja a tevéjét, hogy a talajt felkarcolja.

A mai ekék egészen más munkát végeznek; minden tökéletes munkájú eke a talajból hosszú szalagot metsz ki és a földszalagot megfordítja. Az eke rudjára erősített kés-alaku vas, a csoroszllya jár legelő; ez függőleges irányban bizonyos mélységig hasít bele a talajba. Az eke orrára erősített szántóvas vízszintes irányban metsz el egy részletet, amely reá csuszlik a szántóvasat követő eke-

kormányra, erre a széles, kifelé csavarodólag meghajlított vaslemeze. Ezt a talajszalagot 180°-kal, tehát teljesen megfordítaná a kormány, ha reá nem borítaná az előbbi szántóssorra, vagy a mélyből egy magasabb talaj felszínére; így azonban e sorok egymásra dőlnek és barázdát alkotnak.

Ha tarlót buktat az eke, vagy gyeperet, ennek az a célja, hogy a talaj felszínén élő növényzet gyökereit szétvágja és a növényi maradványokban dús felső talajréteget felforgassa, az elhalt növényi részeket lazán a talaj alá temesse, hogy azután humuszszá erjedjenek. Ezzel a talaj még nincs előkészítve vetőmag alá; erre egy második szántás következik, melynek barázdái az első szántás barázdáit keresztezik. Az már az elsőnél valamivel mélyebb lehet; ez a kavarró szántás.

A második szántásnak célja, hogy a talaj beéredhessék, azaz, hogy a felső rétegében a humuszban élő apró szerves lények közreműködésével a kész növényi táplálóanyagok mennyisége a vetőmag számára előkészüljön.

Meglehetősen általános szokás vetés előtt még egyszer felszántani a talajt, pedig ennek üdvös hatása nincs, ami igen szép bizonyítékra talált Cserháti Sándor magyar-óvári tanár kísérleteiben, melyeket az ország számos gazdájával végeztetett. A gazdák fele szántott a vetés alá, a fele nem szántott, csak talajlazítóval munkálta meg földjét. Jobb termésök ez utóbbiaknak volt, ami abban leli magyarázatát, hogy az ilyen talajon, melyen a beéredt rész felülmaradt és melyet nem fordított az eke a mélybe, a belevetett mag fejlődése első idejében bőven talált kész növényi táplálóanyagokra, tehát idejében föl-erősödhetett.

A szántás a talaj megművelésének nem egyedüli módja, de megfordítva, minden talajművelésnek ugyanaz a célja, ami a szántásnak, vagyis a talaj beéredésének és víztartó erejének előmozdítása. Az olyan talajmunkálatok, a melyeknek célja más, már talajjavítás számba mennek; ezekről később fogok szólni.

A sikeres természetkezés második tényezője a trágyázás,

Idéztem Columella szavait s előadtam a Halleban látottakat, de következtetést belőlük nem vontam.

Alig tévedek, ha állítom, hogy a gazdálkodás hasonló a bányászáshoz. A bánya gazdagságát épen olyan nehéz végleg kimeríteni, mint a talajt és mégis rablóbányászásnak nevezzük, ha a bányász folyton valamely feltárt ér gazdagságát aknázza ki és nem keres újabbat. Az a gazda is rablógazdaságot űz, aki a talajról folyton hordja a termést, de az elhordott növényi táplálékok mennyiségét nem pótolja. Bár nem valószínű, hogy a talajt ilyen módon végleg ki lehetne meríteni, de, minthogy a kész táplálóanyag mennyisége erősen csökken, ezzel termő ereje is gyengül. Ennek elejét lehet venni trágyázással.

Mikor a gazda trágyáz, csak a kész táplálóanyag mennyiségét gyarapítja a talajban. Hogy azonban a trágyázásról, mint talajjavító módról helyes képet szerezhessünk, vizsgáljunk meg néhány talajelemzést.

Néhány talaj kész növény táplálóanyagbeli gazdagsága

A talaj eredete	Mész	Káli	Phosp.	Nitr.
Ádámosi (Erdély) I.	0.52	0.34	0.06	0.38
II.	0.64	0.28	0.05	0.26
Csákó p. (Geiszt)	1.24	0.29	0.08	0.14

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

csaba-Csüdi Königs-war-ter)	1:30	0:30	0:09	0:29
Deliblati homok	5:32	0:16	0:04	0:03
Szikrapusztai (Kecskemét)	0:98	0:14	0:04	0:03
Belső Mezőhegyes	7:44	0:23	0:11	0:36
Sárospataki oltványtelep, szürke homok	0:26	0:23	0:09	0:10
Sárospataki oltványtelep, durva homok	0:18	0:21	0:10	0:11
Sárospataki oltványtelep, barna agyag	0:64	0:20	0:08	0:14
Sárospataki oltványtelep, agyagos lösz	0:49	0:29	0:12	0:16
Baracsikai szőlőtelep leg-jobb altalaj	1:26	0:19	0:15	0:11
Baracsikai szőlőtelep leg-rosszabb altalaj	1:54	0:33	0:14	0:11
Baracsikai szőlőtelep ame-rikai jó	0:53	0:23	0:13	0:14
Baracsikai szőlőtelep ame-rikai rossz	0:25	0:06	0:04	0:02
Rizstalaj (Kriegner) I.	4:37	—	0:14	0:29
" " II.	4:46	—	0:16	0:26
" " III.	6:34	—	0:16	0:20
Hortobágyi szik-szántóföld	1:54	0:29	0:11	0:16

E táblázat fogyatkozása, hogy nincs benne a humusz mennyiség feltüntetve.

Magyarországon ötven esztendővel ezelőtt koránt sem szántottak annyi földet, mint ma. A föl nem szántott terület legelő volt, nagy volt a marhatenyésztés, sok volt az istálló-trágya; ma sok a szántóföld, aránylag kevés a legelő, kevesebb az állat is, tehát a sok földre nem elég az istállótrágya. Hogy pótol-hassuk, reátérünk a műtrágyázásra.

Műtrágya minden növényi táplálékot tartal-mazó, bármilyen eredetű anyag, ha fosz-forsav, káli, nitrogén és némely esetekben mész is van benne. Az istállótrágya össze-tétele változó; főleg az állat takarmányozásá-tól függ; a jobban élő marhának a trágyája is értékesebb.

Az elemzésből kitűnik, hogy friss istálló-trágyában van: 65,35 nedvesség, 13,81 hamu, 20,84 szerves anyag, 0,16 mész, 0,44 káli, 0,72 phosphor, 1,60 nitrogén.

Átlagban úgy számít a gazda, hogy a nyáron legelő, télen istállózott felnőtt szarvas-marha 6 hónap alatt, novembertől áprilisig 90 métermázsa nedves, almos trágyát ad; mivel pedig holdanként 18 ökrös szekér trágyát szá-mítanak és egy rakodás 10 métermázsa, át-lagban két marha téli trágyája elég egy hold föld megtrágyázására.

Nem érdektelen tudni, mennyiben javi-tott a földjén ezzel a gazda. Válaszszuk pél-dának báró Königswarter csaba-csüdi uradal-mát, a hol egyik jó szikestalajra vonatkozik az elemezés, a melyen trágyázáskor egy kat. holdra 180 q istállótrágya kerül.

Alkotó rész	A talajban holdon van ‰	1 kat. holdon 1 m. mé-lyen kg.	A trágyá-ban van ‰	100 q trá-gyában van kg.	A trágya tartal-mának viszo-nya a ta-lajgazdag-sághoz
Mész	1:30	234,684	0:16	28:8	1:8148
Káli	0:30	58,104	0:44	79:2	1:790
Foszforsav	0:09	15,541	0:72	129:6	1:120
Nitrogén	0:29	50,077	1:60	288:0	1:173

A talaj átlagos fajsúlyát 3-nak és 1 m. mély talajréteget véve olyannak, a honnan a növény leginkább táplálkozik, úgy találjuk, hogy 1 kat. holdon 1 méter mélységig van 172,680 métermázsa talaj, nem számítva a talaj nedvességét. Ebben van 1,30% mész, azaz 2246 q 84 kg; 0,30% káli, azaz 518 q 4 kg; foszforsav 0,09%, tehát 155 q 41 kg; 0,29% nitrogén, azaz 500 q 77 kg. Így hát mikor a gazda a talajt egyszer megtrágyázta és 17 kocsi istállótrágyát terített szét rajta, 28,8 kg meszet, 79,2 kg. kálit, 129,6 kg. fosz-forsavat, 288 kg. nitrogént és 35 q 51 kg. szerves anyagot juttatott a talajnak.

Ez adatok eléggé bizonyítják, hogy a rendszeres trágyázás nem növeli jelentősen a talaj gazdagságát; de mégis nagyon meghá-lálja ezt a növény, úgy, hogy ennek a kevés

trágyának hatása több évre terjed és a gazda meg is elégedve, ha a földjét minden 4-ik évben így előkészítheti.

(Folytatjuk.)

Viharágyuzási kísérletek Svájcban.

(Leitgeb Imre, a m. kir földművelésügyi minis-ter müncheni szaktudósítójának jelentése.)

A zürichi tó balpartján működő „Wet-terwehrgenossenschaft“ most számol be eddig folytatott viharágyuzási kísérleteiről. Az öt évre tervezett kísérletek 1901-ben vették kez-detüket s így a most nyilvánosságra hozott adatok csak két évnek eredményét tüntetik fel. Az így folyamatban lévő, de még be nem fejezett kísérletekről ez időszertint döntő ítélet nem mondható ugyan, de másrésztől nem mellőzhetjük el az eddigi eredmények közlését.

A kísérleti telep működési körzete a zü-richi tó balparti községeire, Hombrechtikon-tól Erlenbachig terjed ki; ezen a területen összesen 65 viharágyu van — öt csoportban — felállítva. A telepekbe összesen befekte-tett tőke 36,567 frankot tesz ki, mely vég-összegeből átlagba esik minden ágyura körül-belül 567 frank. A felszerelés, melyet az E. Háni és társa cég szállított, teljesen bevált Ezen Meilenben készült előlőtő ágyuknak egyik lényegesebb előnyük a többek között az is, hogy a kezelések nagyon egyszerű s bárki által könnyen elsajátítható.

A viharágyukkal folytatott kísérletek 1901-ben július hóban, 1902-ben pedig már június hó elsején vették kezdetüket. Az első évben 18, a második évben 15 napon mutat-koztak jéggel terhes felhők, melyekre összes-en 7288, illetve 12,671 lövést tettek. Minden ágyura, minden viharra esett az első évben 9, a második évben 16 lövés. A telep szerve-zése, de különösen a löfegyelem kezdetben meglehetősen lanya és hiányos volt, s így megtörtént az is, hogy a telepek nem egy-öntetűen kezdték meg működésüket, sőt néha el is késtek az ágyuzással. Az ágyuk hibás és könnyelmű kezelése különben négy köny-nyebb és egy súlyosabb természetű baleset-nek is okozójává vált.

A jégverés veszélye mindig szeptember hó közepéig tartotta a telepeket készenlétben. A szerzett tapasztalatok szerint a napnak leg-veszélyesebb jégzakául a délutáni négy és nyolc óra közötti időt kell tekintenünk; az éjjeli jegek sem tartoztak azonban a ritkasá-gok közé. Így 1902-ben többször kellett éjjel is lövöldözni. Az állomások körülbelül 410—700 méter magasságban vannak elhelyezve, míg a tapasztalat szerint a viharfelhők 600—900 méter magasságban, a tenger színe felett le-begnek. Feltéve azt, hogy az ágyuzás által előidézett légáramlat mozgásnak emelkedése ca 3—400 méter, úgy a jégvédelemnek ha-tása ilyenformán 7 usque 1300 méterre tehető; valószínűvé válik tehát az, miszerint a vihar-ágyuzásnak magára a jégképződésre is lehet bizonyos kihatása. Ezen körülményt a két évi kísérleteket is megerősítik, a mennyiben több ízben konstatáltatott az, hogy a vihar kezde-tén, jobban mondva az ágyuzás megkezdése előtt már esett jég, mely jégeső azonban a lövöldözés megnyitása után teljesen megszűnt.

A kísérleteket megkönnyítette az a kö-rülmény is, hogy a központi meteorológiai állomás, valamint a svájci jégbiztosító társa-g minden szükséges adatot rendelkezésre bocsátott. Így a „Wetterwehrgenossenschaft“ teljesen tájékozva volt egy a viharok, mint az általuk okozott károk felől. Az így össze-gyűjtött adatok alapján megerősítést nyert az a régi igazság, hogy nem minden veszélyes vihar rejt magában jeget, nyilvánvaló tehát az, hogy ezen kísérleteken több esetben oly felhők is ágyuztattak, melyekben jég sem volt. Ezen jégnélküli felhőkre való ágyuzások ter-mészetesen a kísérletek keretéből kiküszöbölendők.

A tanulmányozott viharok között leg-érdekesebb volt az 1901 július 14-iki jégesés.

A jéggel telített felhőzet nyugatról, Zug felől jött s a szél által korbácsolva kiterjeszkedett egészen Horgen-Auig s mintegy 500 méternyi távolságban dühöngött a zürichi tó meileni partjától. Herllieberget a jég elpusztította, míg a védett Meilen csak kis károkat szenvedett.

A zivatar azután erősen hajtattva az északi szélről, a Pfannenstielen keresztül vissza jött s egyes községekre nagy jégeséseket zu-dított. A viharágyuzás es alkalommal csak egy-két üteggel, hozzá még elkésve vette kez-detét. Ez esetben ismételtén tapasztalták azt is, hogy a sebesen rohanó jégfelhők lövöldözése nem hozza meg a várt eredményt. De mindam-ellett a meilieniek meg voltak arról győződve hogy ezuttal egy eminens veszélytől szaba-dulnak meg.

Kiemeli továbbá a jelentés azt is, hogy úgy a július 14-én és 18-án, valamint az 1902 július 15-én lezajlott nagy jégesőknél a vihar-ágyuzása hatása alatt mindig egy jégmentes zóna képződött, míg a nem ágyuzott területe-ken a jégeső erősen pusztított.

Az üzemkiadások az első évben 4837 frankot, a második évben 7563 frankot tettek ki; ez összegeből minden hektárra 1 frank 62 centime esik. Az első évben 3628, a második évben 4024 hektár lett megvédve.

Az első, de különösen a jégviharokban gazdag második év többször bebizonyította azt, hogy az ágyuzási körzetben sikerült a jégesést vagy feltartóztatni, vagy legalább mérsékelni.

Végeredményében a „Wetterwehrgenos-senschaft“, azonban döntő ítéletet mondani nem mer.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A takarmányanyagok emészthetősége és értéke a sertéseknél.** Dr. Lehmann a múlt hónapban előadást tartott a német sertés-tenyésztők egyesületének nagygyűlésén, mely-ben beható kísérletei alapján kimutatta, hogy bizonyos takarmányanyagok, mint például rozskorpa, sörtörköly, szecska, stb. a kérődzők által sokkal előnyösebben használatnak ki, mint a sertés által. Más fajta takarmányok-nál, mint a gumós- és gyökernövényeknél, vagyis burgonyánál, takarmány- és cukorrépánál for-dítva áll a dolog. Ezeket a sertés sokkal job-ban értékesíti. Ennek oka a különféle állat-fajok emésztőszerveinek különbözőségében rejlik. Rámutatott továbbá az előadó arra, hogy a szárított cukorrépaszelet szerves anyagjai-ból a sertés 80%-ot értékesít, tehát rá nézve ez épen olyan emészthető takarmány, mint az árpadara. Szárított burgonya takarmány-értéke sokkal kevesebb, mint a nyersé; de sok függ itt a szárítás módjától. A burgonya szárításánál ne az az egy törekvés álljon előttünk, hogy az minél olcsóbb legyen, ha-nem, hogy minél kevesebb szerves anyag men-jen veszendőbe.

+ **A takarmány befolyása a tej és vaj zsirtartalmára és ízére.** Malpeaux és Dorer ezirányú kísérleteik alapján azt állapították meg, hogy cukor, vagy naponként és darabon-ként 1—2 kg. melasse etetésével a tej zsirtartalma jelentősen nem emelkedett. Zsirban dús takarmányanyagok, mint a kü-lönléle olajpogácsák, stb. takarmányozása által se tapasztalták a tej zsirtartalmának emelke-dését, sőt a zsirdus szeszámogácsa etetésénél a zsirtartalom csökkent. A takarmánynak a vaj ízére való befolyásáról a következőket mondják: lóhere és baltacim jobbak, mint a lucerna; az utóbbi csak közepes minőségű va-jat ad. A komló-lucerna (medicago lupulina) sárga színű és kitűnő minőségű vajat ad. — Bükköny-zabbal keverve a tej mennyiségét növeli, zsirtartalmát valamivel csökkenti; a vaj emeli a tej zsirtartalmát, de nem hat oly kedvezően a tejelválasztásra, mint a korpa. Zabtakarmányozás kitűnő vajat eredményez. Paszulyetetés a tejelválasztásra nem jól hat

s a zsirtartalomnak is rovására van. Repce-pogácsától állítólag a tejnek is, meg a vajnak is erős íze lesz. Szezámogácsától a vaj fehér, lágy és közepes minőségű lesz. Gyapotmag és lenmagpogácsa jó vajat adnak. A tej zsirtartalmanak az emelésére a szerzők első sorban jó tehének kiválasztását ajánlják. továbbá a zsirtartalom folytonos ellenőrzését, mert szerintük nem létezik olyan takarmányanyag, mely által a zsirtartalmat önkényesen emelni lehessen.

† **zöld cserebogár.** *Fablonovszky* József, a rovarani állomás főnöke a következő tanácsot adja a gazdáknak: Mihelyest a homokban a roszaratást megkezdik, vagy némely helyen korábban is, a szőlőveszők hegység részén szép, aranyos zöld színű bogár mutatkozik s előbb a szőlő szenge részét, majd alább szállva, az öregebb leveleit eszi. Ha sok a bogár és kevés a szőlő, vagy ha a bogár a szőlőnek csak egy foltján marad, akkor egy hét, másfél hét múlva a tőke kopasz és veszeje levél nélkül marad. E bogár körülbelül olyan nagy s olyan színű, mint a kertzi rozsa, vagy a gyümölcsfa nyíló virágjába befurakodó rózsabogár, de háta nem lapos, mint azé, hanem domboru. A szőlőnek ez a kártevője a zöld cserebogár, vagy mint a nép mondja, a finánc-bogár. Ez a bogár, meg a kis bajtársa, mely majdnem félakkora s a melyek háta (szárnyfedője) sárgás, ércfényű, a rezes cserebogár (*Anomala aenea* Deg.), körülbelül két-három hétig, olykor egy hónapig is eszi a szőlőlombot és azután eltűnik. Reggel és borus időben csendben ülnek az ellepett tőke vagy gyümölcsfa lombja között és csak meleg időben rajzanak. Ilyenkor a megzavart bogár hirtelen szárnyra kap s elszáll. E bogár csak a homokon él. Tojásából éppen oly pajor lesz, mint akár acserebogáré, de kisebb és szintén eszi a szőlő gyökért. Ellene ugy védekezünk, hogy a szőlőtőkén vagy a gyümölcsfákon letelepedett bogarat reggelenként, mikor még dermedt állapotban van, a fa vagy a tőke alá terített ponyvára vagy lepedőre lerázzuk, összeszedjük és vagy leforrázzuk és baromfival etetjük föl, vagy petróleumos vízbe fojtjuk s azután a trágyába elássuk. Ezt a szedést a bogár jelentkezésénél első hetétől kezdve, hetenkint legalább kétszer kell megismételni, addig, a míg bogár mutatkozik. A ki a szedést kézzel nem akarja folytatni, az használhatja e célra a pulykát, a mely a bogarat mohón szedi, de szemes-takarmányt is adjunk neki és gyakran meg is itatjuk.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvszemle.

Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon. A mezőgazdasági munkabérvizonyokra vonatkozó 1901. évi statisztikai adatokat most teszi közzé *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter egy vaskos kötetben. Ezuttal tizenegyedszer gyűjtettek az ország minden részéből a gazdasági tudósítók útján részletes adatok a mezőgazdasági bérvizonyokról. A kitöltés végett a miniszter által kibocsátott kérdőívek felölték a gazdasági munkálatoknál fizetett napszám- és szakmánybéreket, valamint a munkásoknak a pénzben felül ezek kiegészítéseképp adott élelmezést és az élelmezés és részben vagy egészben a pénz-bérek helyett adott terménybeni illetményeket és kiterjeszkedtek mindazokra a munkálatokra, melyek a mezőgazdaság körébe sorolhatók. A gazdasági tudósítók a kérdőíveket ezuttal is pontosan, hiven kitöltötték s kiváló buzgalommal értékes, kimerítő és tájékoztató adatokat közöltek.

E munka összeállításánál — melyet a mezőgazdasági statisztikai osztály végzett — még az eddigi beosztás tartatott meg s ugyanazon sorrendben, bár kissé részletesebben vannak feltüntetve, hogy az ország egyes vármegyéiben, járásában és nagyobb városaiban évszankonként milyen napszám-béreket fizettek, hogyan díjazták ez egyes nevezetesebb gazdasági munkálatokat, főképpen pedig az aratást, cséplést, nyomtatást, kaszálást és kapálást.

A munkaadók által nyújtott élelmezés leírása megközelítően kimutatja azt is, hogy

milyenek a mezőgazdasági munkások táplálkozási viszonyai, hol él jobban és hol gyöngébben, azaz kevésbé tápláló eledelkel a munkás.

Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának évkönyve. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából *Keller* Gyula m. kir. gazdasági tanintézeti tanár összeállította Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának 1902. évi évkönyvét, mely most jelent meg a könyvpiacra. A nagy gondnal és szakértelemmel szerkesztett évkönyv beosztásánál és szerkesztésénél a következő szempontok voltak irányadók: Hogy részletes tájékoztatást nyújtson a mezőgazdasági szakoktatás mindazon intézményeinek szervezetéről és ezekre vonatkozó összes érvényben álló szabályzatairól, mely intézmények a földművelési miniszterium gazdasági szakoktatási ügyosztályának ügykörébe tartoznak. Magában foglalja tehát a mű ezen intézmények történetének rövid áttekintését, intézetenként a tanárok számát, hogy az intézet megnyitása óta hány hallgató, illetve tanuló volt; az intézettel kapcsolatos gazdasági területek kimutatását, az érvényben levő összes szabályzatokat s az elvi jelentőségű és fontosabb körrendeleteket. Ezen munka kiegészítését képezi az 1900. évi 54.540. számú rendelettel „a m. kir. gazdasági tanintézeteken előadott tantárgyak csoportosítása, foglalata és terjedelme” című vezérfontól; továbbá azon munka, mely a szakoktatási intézményekkel kapcsolatos tangazdaságok leírását s gazdasági üzemterveit foglalja magában. Hogy azonban Magyarország gazdasági oktatásának mégis teljes képét nyújtsa ezen ismertetés, az intézmények tagolásánál, a földművelésügyi miniszterium fenhatósága alatt álló összes gazdasági szakoktatási intézmények is felsoroltatnak; részleteikben azonban csakis gazdasági szakoktatási osztály ügyköréhez tartozók ismertetnek.

A Budapesti Jenner-Pasteur Intézet Be számolója 1902. A pár évvel ezelőtt alakult és *Perik* Ottó egyet. ny. r. tanár felügyelete alatt álló *Jenner-Pasteur* intézet, egy 180 oldalos füzetben számol be két évi működéséről, ismertetve az oltóanyagainak előállításánál követett módszereket s nyilvánosságra hozva egyuttal az oltóanyagaival végzett oltásokkal elért eredményeket. Olvasva a beszámolóban közölt tudományos ösmertetéseket szakvéleményeket, az oltásokról és eredményekről közölt hiteles, számszerű adatokat: be kell ösmernünk, hogy a *Jenner-Pasteur* intézet a modern bakteriológiának és a vetőoltások tanának tudományos művelése mellett a védőoltások és serum tudományok gyakorlati használatát és elterjedését is hathatósan elősegítette s ezzel nemcsak kitűzött céljának és feladatának felelt meg becsülettel, de egyidejűleg elismerését vívta ki gazdaközönségnek és a magyar álatorvosi karnak is. A beszámoló egész a legaprólékosabb részletekig írja le magát az intézetet is, képekben mutatván be a laboratóriumokat a berendezést, a serum előállítására szolgáló lótelepet, valamint a serum előállítás módját.

Az intézet forgalomba hozta eddigéig a *lépfene ellenes oltóanyagot, lépfene serumot, sertés orbánc ellenes oltóanyagot és serumot, sercegő üszög ellenes anyagot, tuberkulint, egerirtő bacillus tenyészetet és patkányirtó bacillus tenyészetet.* Egy nevezetes és a gyakorlat embereire kiváló fontosságú készítménye az intézetnek az u. n. *rapid serum*, amelynek alkalmazásával már fertőzött állatállományokat is sikerült nemcsak immunisálni, de sőt a betegeket is megmenteni.

A beszámolót ajánljuk olvasóink figyelmébe. Kívánatra készsággal és bárkinek is megküldi az intézet. (Budapest, VIII., Ruck Szilárd utca 20.)

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beklendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatallhoz juttatandó.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Figyelmeztetés!

Figyelmeztetjük gazdaközönségünket azon körülményre, hogy

a tavalyi (1902. évi) termésű magtengeri még eddig mindenütt csiraképtelennek bizonyult.

Jó lesz tehát — vetés előtt — *sürgősen csiráztatási próbát* tenni azzal s ha 4—6 nap alatt a csirázás meg nem indul, más vetőmagot kell beszerezni.

E célra legjobb

a tavalyelőtti (1901. évi) termésű tengeri mag, mely igen szépen csirázik.

Ilyen beszerezhető: az »E. G. E.« védnöksége alatt álló

„*Erdélyi Kereskedelmi Társaság*“ — nál, Kolozsvárt, Petőfi-u. 7. sz. alatt, *hol a magnak kitűnő csirázási eredménye is látható.*

A mennyiség, illetve a készlet korlátozott s éppen azért *csak az idejében való rendelések lesznek elláthatók.*

*

— **Kormányunk a nemzetközi gazdakongresszuson.** A római nemzetközi mezőgazdasági kongresszus rendező-bizottsága meghívta a kongresszusra a magyar kormányt is. A kormány képviselőjében *Tormay* Béla miniszteri tanácsos, dr. *Istvánffy* Gyula, a szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet igazgatója és *Rodiczky* Jenő dr., gazdasági akadémiai igazgató f. hó 9-én utaztak el az OMGE. képviselőjében kiment magyar gazdákkal együtt Rómába.

— **A marostordamegyei gazdasági egyesület,** miután *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter segélye és *Sándor* János székely kormánybiztos segítő támogatása folytán egészen újjá alakult, illetve megerősített, jövő héten, április 23-án d. e. 11 órakor tartandó közgyűlésén, állandó titkárt választ. A titkári állásra *Éber* Ernő, lapunk s. szerkesztője és az E. G. E. s titkára is pályázott s — amint halljuk — megválasztása immár szinte bizonyos. Nagyon fogjuk sajnálni kiváló munkatársunk esetleges távozását, azonban kétségtelen, hogy marostordai társegyesületünknek határozottan előnyére és a székely közérdekeknek nyereségére fog szolgálni az ő megválasztása.

— **Szövetkezeti gabonarakta a Székelyföldön.** Április 5-én *Gidófalván* *Apor* János körjegyző meghívására nagyszámu és több községből összejött érdeklődők értekezletet tartottak a *gazdasági termények kedvezőbb értékesítése* és a *gazdasági viszonyok javítása* érdekében teendő mozgalmakról. Az értekezlet a kiscgazdák által használt 8 darab különféle eke bemutatásával és összehasonlításával vette kezdetét. Módot akartak ezáltal arra nyújtani, hogy az esetleges szükségletet a gazdák a közvetlen szemlélés alapján s ne az ügynökök rábeszélése alapján fedezzék. Ezután áttért az értekezlet a gazdasági terményértékesítés és gazdasági viszonyok javítására vezető ut megtalálására. Beható tanácskozás után az egyesületi formát elejtették s *Hosszu* Ferenc javaslatára elfogadták a *hitelszövetkezetek által létesítendő gabonarakta* szövetkezést. Miután a cél ekképp nemcsak az értékesítési és gazdasági viszonyokra, de egyuttal a *kiscgazdák hitelszükségletére* is kiterjeszkedést nyert és minden kiscgazdának mód és alkalom nyílik érdeke előbbvitelére és meg-

védésére csekély havi 1—2 korona tőkeelhelyezéssel; az értekezlet tajai elhatározták, hogy a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete« támogatása mellett hitelszövetkezet alapon Bodok vasúti állomás központtal fölállítják a szövetkezeti raktárt.

— A székelyföldi minta baromfitelepek.

A földmivelésügyi m. kir. minister a székelyföldi baromfitelezést feljavítását igen nagy arányokban s igen érélyes és gyors eszközökkel óhajtja elérni. Többek közt 5 mintaszerű baromfitelezést létesít. A legnagyobb, több tyúk és egyéb fajú baromfival benépesített telep lesz *Marosvásárhelyen*, a székely kormánybiztos székhelyén, a hol a város nagyobb összeggel járul a telep létesítéséhez. Ez a telep azonban csak az 1903-ik év őszén lesz megnyitható. Kisebb telepek lesznek *Székelykeresztúron* az ottani tanítóképző intézettel kapcsolatosan. Ide engedélyezve lett 2-8 langszántó, 1-5 pekingi kacsa, és 1-4 emdeni lud. *Sepsi Szent-Györgyön* a szeretetháznál lesz felállítva a telep, melyek benépesítésére engedélyezve lett 2-8 plimut és 1-5 pekingi kacsa, A *kézdivásárhelyi* szeretetháznál ugyancsak lesz egy minta baromfitelep s ide 2-8 langszántó, 1-5 pekingi kacsát, 1-4 emdeni ludat és 1-5 bronzbulykát külték. Végre a *czikszeredai* gazdasági iskolánál 2-8 langszántó és 1-5 pekingi kacsából álló tenyésztőrzset helyezett el a minister.

A cél a telepeken az, hogy a telivér és félvér tenyész-baromfiak és tenyésztojások a Székelyföldön minél nagyobb mennyiségbe kioszthatók legyenek s ez által a kistenyésztésben található baromfianyag javittanék. De célja az is, hogy e telepek helyes és okszerű, célirányos és olcsó kezelésével a nép és a gazdaközönség a tenyésztési eljárásokat is elsajátíthassa.

— 135.000 tenyésztojás a Székelyföldnek.

Az *A. T. L.* írja: A földmivelésügyi minister a BOE. azon javaslatát, miszerint a délvidéki tojásszövetkezeteknél összegyűjtött s túlnyomó részben *sárga héjú*, tehát a langszántó vagy plimut kakasok s a külömben is híres jó tojó magyar tyukok ivadékaitól származott tojásokat célirányosan lehet a teljesen elmaradott vidékek tyukállományának megjavítására fordítani, elfogadta s a székelyföldi kormánybiztos *Sándor János* főispán kérelmére a 4 székely vármegye összes községei részére egyelőre 130.000 félvér tenyésztojás cserébe engedélyezett s ezen akció lebonyolításával a tojásértékesítő szövetkezetek *budapesti központjának* intézőségét, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetét és dr. *Ladányi György* felügyelőt bizta meg.

Ennek az intézkedésnek kettős jelentősége van. Az első az, hogy a délvidéki gazdák illetve gazdasszonyok ezután a sárga héjú tojások termelésére még nagyobb súlyt fognak helyezni, mert most már valamivel magasabb áron fogják tenyésztésre eladhatni, másik pedig az, hogy így egy év alatt a székelyföldön mindenütt oly tyukállomány lesz, amely a külkereskedelemnek megfelelő *sárga színű* tojást termeli, de nemcsak sárga színűt, de nagyobbat is. Ez nagy jelentőségű dolog, mert ime ott oly hitvány a baromfiállomány s így az efféle termékek is, hogy e miatt oda kiviteli kereskedőt telepíteni nem sikerült.

Egy-két év alatt elválik, megjavul-e az állomány annyira, hogy oda nem fog kelleni telepíteni kereskedőt, de az magától fogja a jó és egyminőségű termelvényeket felkeresni. A tenyésztojások kiválogatása, vizsgálata, csomagolása s elszállítása valamint kiosztására igen nagy gond lesz fordítva s így remélhető, hogy csak igen kis százalék fog a tenyésztecsből kimaradni. Egy-egy gazdasszony legfeljebb 13 drb tojást kaphat, így tehát circa 10.000 gazdasszonyt fog a minister oly helyzetbe tudtatni, hogy 13 drb cseretojás árán teljesen új s jobb fajta tyukállományhoz jut-hasson.

Ha ez az új intézkedés beválik, jövőben

a lehető legnagyobb alapokra fektetve lesz folytatható.

A székelyföldön kívül igen sok hely van még, a hol ily nagyszabású s messze elható intézkedéssel lehetne baromfiállományunk hamar, rövid úton alaposan segíteni.

— **A II. tavaszi luxus-lóvásár** bejelentési határideje lejárt és eddig 377 lovat jelentettek be. Az élénk keresletre való tekintettel a vásár rendezősége ezuttal április 23-ig még elfogad bejelentést, de ezen túl kétszeres bejelentési díjat kell fizetni. Az állami ménésintézeti lovak árverésére 49 lovat sorsoltak ki. Ez az árverés a vásár utolsó napján lesz. Az április hó 25-én kezdődő vásárra már eddig is sok külföldi vevő jelentette be részvételét.

— **Szőlőkivitelünk.** A *boroszlói* cs. és kir. konzulátus a magyar szőlő szállítására és csomagolására vonatkozólag a következőket írja: A magyar szőlő vékony héja miatt igen kényes és ezért a csomagolására nagyobb gondot kell fordítani. Rendesen kosarakban hozzák és ezekben a nyomás folytán romlik. Hasonlíthatatlanul jobb ízű, mint az olasz szőlő de a német üzletvilág mégis emezt vásárolja, mert jobban van csomagolva és olcsóbb a szállítása.

Olaszország a szezon alatt naponként 25—30 kocsi rakomány szőlőt küld, míg Magyarország a szükségletnek alig egy ötödét fedezi. Az olaszok vékony, lapos, ötkilogrammos *ládákban* küldik a szőlőt, a melyekben az áru védve van a nyomás ellen. A vasúti kocsik úgy vannak beosztva, hogy egy-egy kocsi 3000 láda fér és miután a kocsi teljesen van kihasználva, a szállítás kevesebbe kerül, mint hogyha kosarakban szállítják a szőlőt.

Mikor a kosarakba csomagolt magyar szőlő megérkezik, az eladónak olykor órákat kell eltöltenie a megromlott fürtök kiszedésével, holott az olasz szőlő közt ritkán akad rossz fürt. Az olasz szőlőt azért is könnyebb csomagolni, mert a bogyó hosszú fürtökön függ, míg a magyar szőlőfürt kerek, tömött. A német vevő inkább csak akkor veszi a magyar szőlőt, ha az olasz szállítmányból nem tudta fedezni a szükségletét.

Bizton remélhető, hogy megfelelő csomagolás és olcsó szállítás mellett a magyar szőlő jobban kelne és a szükséglet túlnyomó részét fedezhetné.

A konzulátus végül megjegyzi, hogy megbízható német szőlőbeviteli cégeket készséggel nevez meg a hazai érdekelteknek, akik eziránt a m. kir. Kereskedelmi Muzeum útján fordulnak hozzá.

— **Gazdák figyelmébe!** Van szerencsénk a t. c. gazdaközönség becses figyelmét felhívni, hogy lóhere és luczerna magvakat: lóheréből tisztán háromszéki, elsőrendű, luczernából is a legjobb minőségűeket arankamentesítve, ólomzáróval árusítunk. Ezen kívül foglalkozunk répamagvak eladásával, melyek ugyancsak az eredeti legjobb forrásokból származottak. A midőn becses megrendeléseiket kérjük, egyben tudatjuk, hogy kívánatra mintával szolgálunk és az árakat esetről-esetre tudatjuk. — *Az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság,*

— **Angol törvény a vajkereskedeletről.** Az angol alsóházban most került első felolvasásra a vajkereskedeletről szóló törvényjavaslat. Észérint a 20% nál több vizet tartalmazó vaj eladása teljesen tiltott; a 16—20% vizet tartalmazó vaj csomagján „hamisított vaj” felirat alkalmazandó, hacsak az eladó kétségtelenül nem igazolja, hogy a kérdésben forgó vaj természetes.

— **Fölhívás.** *Az Erdélyrészi Gazdatisztai Egyesület tisztelettel kéri jól tagjait, hogy az 1902. évről esetleg hátralékos és az 1903. évre szóló tagsági díjakat e hónap folyamán fizessék be a következő címre: „Erdélyrészi Gazdatisztai Egylet pénztára, Kolozsvár, Erdélyi Bank.”*

— **Az olajnövények feldolgozását hazarésünkben** eddig a legminimálisabb mértékben kultiváltuk. Pedig könnyebb és nagyobb hasznú mezőgazdasági ipar alig van ennél. Felhívjuk olvasóink figyelmét *Májerszky Barnabás* jónévű *nyíregyházi* gépgyárosnak lapunkban levő hirdetésére. Nevezett cég a napokban már a századik *viñnyomású olajsajtót* adta el 15 évi fennállása óta. Ebből azonban egy sem jutott Erdélybe. Elég kár! Ajánljuk olvasóink figyelmébe az érdeklődést. Egy levél, útatás, felvilágosítás és árjegyzék kérése még semmibe sem kerül s bizony, akinek konvenciálni fog a tervezet, az szép hasznát fogja látni új vállalkozásának. Az Erdélyi Kereskedelmi Társaságnál szintén nyerhető tájékozás.

— **Jogi Tanácsadó (Önügyvéd) Most jelent meg!** *Irták: Dr. Braun Fülöp* ügyvéd és *Ligeti I. Imre* szerkesztő. Tartalmaz minden jogi tudnivalót, törvényeket, miniszteri rendeleteket, melyekre a gyakorlati életben szükség van. Adó, üzleti, peres, katonai ügyek, házassági törvény, építő iparosok képesítő vizsgájára vonatkozó tudnivalók stb., sőt még a f. év márciusban szentesített új kivándorlási és útlevéltörvény is benne van. Ára fűzve 4 korona, kemény kötésben aranynyomással 5 korona. *Kapható és megrendelhető Ligeti I. Imre Bpest, József körút 19.* Legcélszerűbb a könyvet postautalványon a pénz előzetes beküldése mellett rendelni, mert az utánvételes rendelés külön költséggel jár, míg ellenben a pénz előzetes beküldése esetén a könyv bérmentve küldetik meg. 1908.

— **Régi könyveket vesz és elad Szelinsky György** bécsi (Wien, I. Stefansplatz Nro 6.) cs. és kir. könyvkereskedő. Nézzünk utána, sok régi nemesi kúria padlásain az egér és a moly eszi meg a nagyértékű régi könyveket. Inkább értékesítsük azokat. Ajánljuk fel Szelinskynek, ki megveszi. Az illetőnek lapunkban megjelenő hirdetését olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdasági üzemek részére.** Gazdasági körök kivétel nélkül kedvező ítéletet igazolják, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított Mikrosol tejgazdaságokban, szeszgyárakban, pinchehelyiségekben, lakóházakban, istállóban stb. az oly kellemetlen penész- és gombaképződések, falmállás, fagomba és dohos levegő megszüntetésére rendkívül hatásosnak bizonyult. Mikrosol penészképződések ellen való erős hatásánál fogva, az ezek okozta nedvességet is eltávolítja. — Tehát elég alkalom kínálkozik ezen, a valódi szükségletnek megfelelő gyártmány alkalmazására, annál is inkább, mivel feldolgozása nagyon egyszerű. Egyébként mindenkinek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással a Mikrosol egyszálú előállítását: Lutz Ede és Társa, festékgyárosok, Pozsony. (1036. II.)

A legizlésebb fényképek és nagytások készülnék Ferenc és Társa műtermében Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt
Jutányos árak, pontos kiszolgálás. 1103.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. T. J. Szentés. Sajnálattunkra a kért régi számokkal már nem szolgálhatunk. Ami a telepítésekkel kapcsolatos kérdését illeti, szíveskedjék azzal *«Szász István»* állattenyésztési felügy. úrhoz, *Kolozsvár*, *Ferenc-József-út 78. sz.* fordulni, honnan alapos tájékozódást nyerhet. Mi a magunk részéről azt hisszük, hogy kérdéseire igenlő választ fog kapni. Különböző levelet is áttettük oda.

NÉPBANK RESZVENYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelző és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(1004.)

A LAPPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os
Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék., nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/4 évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Berguand fils leghírnevebb párisi gyártótól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kívágtatott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1030.

Gyár: Jókai-utca 4. szám. Kolozsvár.
Raktár: Mátyás király-tér 5.

Deutsch Miksa

alsó erdélyrészi sebészeti műszerek, kötszerek, látszerek, testgyenesítő gépek gyára, motor erőre berendezve.

A m. kir. Ferencz József tudomány egyetemi klinikák s a „Karolina” orsz. kórház és az ezzel kapcsolatos Ideg- és Elmegyógyászati intézet, valamint a „Veres-kereszt” stb. vidéki kórház szállítója.

A hol járó, testgyenesítő gépek, fűzők, Hessian módszer szerint, mű és vértagok és más e szakmába vágó gépek készítése gyorsan, javítás, köszörlés, nikkelés tányoson és kifogástalanul eszközöltetik.

Ujjonnan berendezett üzletében és raktárában villanygépek, irrigateurok, első minőségű Párisi látszerek, szemüvegek és távcsövek, Szolingeri zsebkések és ollók, borotvák, angol s francia köldök, has- és sérvkötők, gummi harisnyák, Dianna övök hőmérők stb. dús választékot tart jutányos árban. 1102.

Özv. gróf Pejácsevich Árhurné mező-őri uradalmában (u. p. Kolozs.)

vetőmagnak eladó

kertben nemesített

valódi székely tengeri,

mely május hó második felében elvetve 3 hónap alatt teljesen beérik;

mult évi silány tengeri termő évben is a legszébb hozamot adta.

Ara ab Virágosvölgy állomás, zsák nélkül métermázsánként 20 korona.

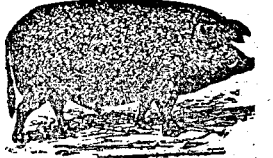
Egy métermázsánál kevesebb nem szállittatik.

Ugyanott cinquantino tengeri

is kapható métermázsánként 16 koronáért 1082.

Eladó

2 drb.

Poland Kina
tenyészkoca.

Czim G. G. alatt a kiadóban. (x)

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,
BUDAPEST,
Váci-körut 17. szám.

Ajánlkozik
ruggyanta és rézbélyegzők,
pecsétnyomók zsáksablonok,
állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.
Videki képviselők kerestetnek.
1101.

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK.

mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeinél fogva följúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyei: Olcsóság: 1 m. magasságu tekercsekben a következő áron kapható: 1037.

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

Körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:
Sodronyvastagság: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.00 mméter
Ár méterenként 40 45 55 60 65 fillér.

Czélyszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átmaszást megnehezíti. A fonat csavart szálal — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztzálal pedig hullámosak, a szálak összecuszása ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kéznel meghuzva, egyszerűen a faduczkokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszessége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. Feszítő sodro-

HAIDEKKER SÁNDOR

= sodronyszövet-, = fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48. sz.

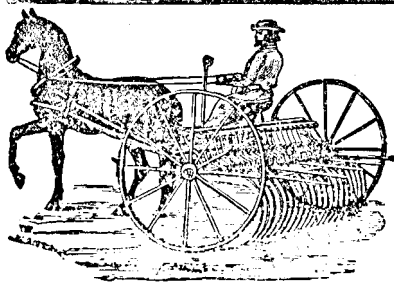
Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát,

Körülbelül 3 x 5 centiméter hosszukás lyukbősséggel:
Sodronyvastagság: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.00 mméter
Ár méterenként 50 60 70 80 95 fillér.

nyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyot alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. — A tüskés sodrony méterenkénti ára 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivetelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár-ablakrostályokat, ökör-szájkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyozó rostákat, borszűrőket, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb. Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

KÜHNE E. hazánk legrégibb MOSONBAN

Alakult 1856-ban. elismert gondos kivitelben kaphatók: Alakult 1856-ban.

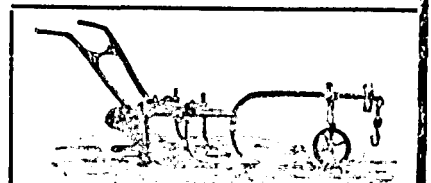
ozukorrépa-, kukoricza- és burgonya-míveléshez
legalkalmasabb és legújabb szerkezetű
kézi, egy és többsoros fogatos kapálóeszközök és töltőgetők.

LÓGEREBLYÉK különféle szerkezetben. — FÜKASZÁLÓ és ARATÓGÉPEK lényegesen leszállított árban. 1099

Bevált hírneves „MOSONI DRILL” tolokerekes sorvetőgépek, kézi- és járgányos cséplőgépek; különféle szerkezetű egy és többvasu ekék, szántóföld- és rétboronak, mindennemű talajművelő-eszközök dús választékban.

Főraktár: **BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a sz.**

Erdélyrészi fiz. képviselő: az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság”-nál (Kolozsvár, Petőfi-u. 7.)

== A párisi világkiállításon ==
BERTRAM TESTVÉREK
 == a legnagyobb kitértetés ==

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, V, Váci-körút 32. szám.

1061

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound locomobiljait

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,
 továbbá: aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Erdélyrészi képviselő: Wessel Leo, Kolozsvár, New-York szálloda.

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 120 telep üzemben. 1093

Patkány húscsemege

javitott minőségben, minden más szert felülmul.

Nem mérge, csak rágó állatokat pusztít, embernek és házi állatnak nem veszélyes. — Pusztít **patkányt, egeret és hörszögöt.**

A következők által lett megrendelve és megdicsérve:

Tek, Bertram Testvérek, Temesvár.
 Az utolsó küldött patkánycsemege oly kitűnő hatással volt, hogy a dicséretet, melyre ezennel méltatom, teljesen kiérdemli, kérek még 12 üveggel utánvétellel küldeni.
 Tisztelettel
 Sármay Márton, Kőtelek.

T. Bertram Testvérek uraknak.
 Kérek postafordultával 24 üveg patkánycsemeget küldeni.
 A szer kitűnő, másnak is ajánlani fogom.
 Rajzinger József, erdész.
 P.-Terem-Vállaj.

Bertram Testvérek, Temesvár.
 A jónak bizonyult patkánycsemegeből kérek még egy adagot utánvétellel küldeni.
 Tisztelettel
 id. Perla József, Szegszárd.

Tisztelt Uram!
 Legyen szives 12 üveg Patkányhus csemeget küldeni, az első küldemény igen jó volt, már többeknek ajánlottam.
 Tisztelettel Biró Mór.
 Pozsony-Csákány.

Ára 6 üveg 5 kor., 12 üveg 9 kor., 24 üveg 16 kor.

1073

használati utasítással.

Szétküldési raktár:

Bertram Testvérek
Temesvár
 (Magyarország.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

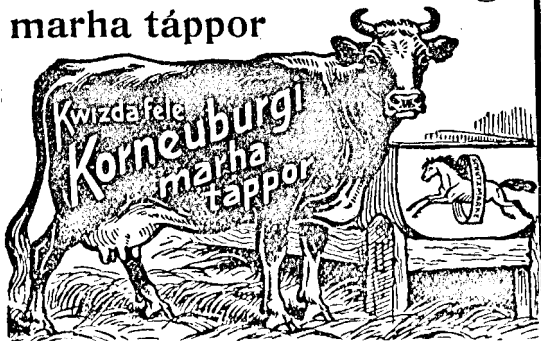
Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrend szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejlöképességének fokozására, csontörésknél. — 1° doboz ára 1 korona 40 fillér, 1° doboz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Kornoburg, Bécs mellett.

1014. I.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

1013

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000.— K.
 Alapítványok 1268.080.— K.
 Tartalékok 111.053.60 K.

Összesen 1,779.133.60 K.

Első évi felesleg 90.349.— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

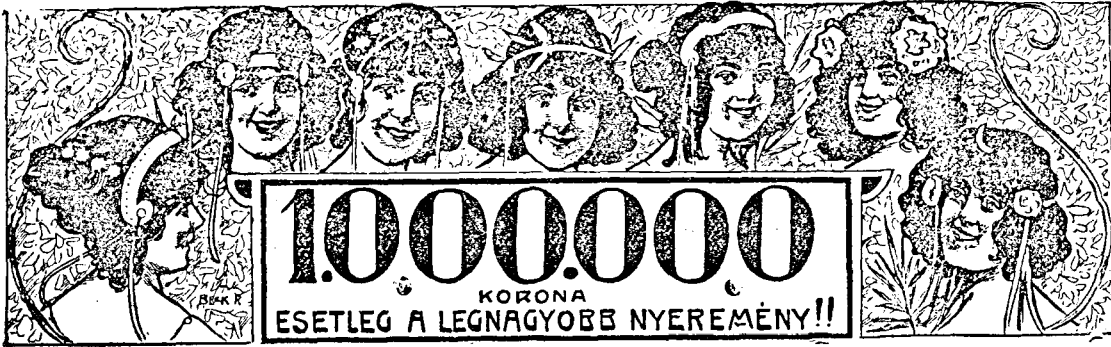
az igazgatóság.

Alapított 1872-ben.
ZISKA J. utóda
Rostély György

mérlegváros iroda és
raktár VI., Budapest.
Eötvös-n. 41. sz. Ajánlja
a legmegbízhatóbb gabna-
minőségi tiz- és százasos
marhamérleget. A buda-

pesti értéktőzsde szállítója.
Arjegyék ingyen és bér-
mentve küldeték. Kevésbé
használt mérlegek is kap-
hatók. 1088.

1.000.000

KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az
55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben:
1.000,000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.		Korona
1 jutalom	600000	
1 nyer. á	400000	
1 " "	200000	
2 " "	100000	
1 " "	90000	
2 " "	80000	
1 " "	70000	
2 " "	60000	
1 " "	50000	
1 " "	40000	
1 " "	30000	
3 " "	25000	
3 " "	20000	
3 " "	15000	
36 " "	10000	
67 " "	5000	
3 " "	3000	
437 " "	2000	
503 " "	1000	
1528 " "	500	
140 " "	300	
34450 " "	200	
4550 " "	170	
4550 " "	130	
100 " "	100	
4350 " "	80	
3350 " "	40	
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000	

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459,000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$) frt	—,75	vagyis	1.50	korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$) "	1.50	"	3.—	"
egy fél ($\frac{1}{2}$) "	3.—	"	6.—	"
egy egész ($\frac{1}{1}$) "	6.—	"	12.—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz be-
küldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos ter-
vezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azon-
nal, de legkésőbb

f. évi április hó 27-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa

bankháza
— BUDAPEST. —

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

FŐÜZLET: VI., Teréz-körut 46/a.

FIÓKOK: 1. Váci-körut 4.

2. Muzeum-körut 11.

3. Erzsébet-körut 54.

1086.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

Rác György

a Telecska magaslatán fekvő Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében, Kula, Bácsmegeye kapható: **szokványminőségű gyökeres és sima szőlőoltvány, amerikai és európai szőlővessző, gyümölcs és útszéli fák.**

Maclura aurentiaca

a legjobb élősövény és Gleditsia élősövény. 1019.

Arjegyéket küld az intézőség.

Egy ipari szeszgyár

üzletvezetője

keres egy mezőgazdasági

Szeszgyárat

bérbe venni.

Szives ajánlatok a lap kiadóhivatalába „Szeszgyár“ jelige alatt küldendők. 1092.

THERMALIA

Karlsbad fölösleges!

Gyomortágulás, májnagyobbo-
dás, puffadtság, alhasi pangás,
szédülés, agyvértódulás, aranyér, el-
hizási hajlam ellen. 1059

Ára 5 korona (utastással.)

KIS M. gyógytárában, Tisza-Dob.

Fehér Orpington tojás!

Angolországból behozott — fehér vagy sárga — eredeti tenyésztőrsz tojással darabonként 2 kor.

Magyar × Orpington darabonként 50 fill. Szétküldés a rendelések sorrendjében történik. Gondos csomagolás önköltségen számítatik.

Rendeléseket elfogad: **Maurer János,**
1090. **Kecskemét.**

Eladó fajbaromfi és tojás!

Emdeni gunárok	darabja 12 kor.
Bronzpulyka-kakasok	„ 10 „
Pekingi kacák	„ 6 „

Tojás.

Emdeni lud tojás	drbja 100 fill.
Bronzpulykatojás	„ 80 „
Pekingi kaesa tojás	„ 40 „
Plymouth tyuk tojás	„ 20 „
Langshan tyuk tojás	„ 20 „
Erdélyi fehér kopasznyaku tyuk tojás	drbja 20 fillér.

Beszerezhető az **Uradalmi Intézőség**nél
Kendi-Lónán. 1079.

A kutyfalvi uradalomban
5 drb. magyar bika van

eladó,

a bikák 2 évet töltöttek, szépen
fejlettek.

Értekezni lehet **Bedőházi Pál** urad.
tiszttartóval.

1084.

Székely borkereskedés

részvénytársaság, Székelykeresztúron

tiszta, finom zamatu borokat árusít jutányos
árakban. A közönség saját érdekét védi meg,
ha innen szerzi be szükségletét.

Forgalomban levő borai:

Asztali	— — — —	1902. évi	40 fill.
Asztali	— — — —	1901. „	40 „
Asztali (szónaveréri)	— — — —	1901. „	48 „
Finom asztali	— — — —	1895. „	52 „
Pecsenye	— — — —	1892. „	56 „
Schiller (piros)	— — — —	1896. „	52 „
Rácürmös (óborral feltöltve)	— — — —	—	56 „
Rózsamáli	— — — —	1896. „	64 „
Rizling I.	— — — —	1890. „	90 „
Rizling II.	— — — —	1896. „	71 „
Leányka	— — — —	1890. „	120 „

Életrevalóság, becsületbeli dolog meg-
becsülni, pártolni a nagyközönség érdekét
szolgáló intézményeket; élnetelenség, gyámol-
talanság ellenkezőt cselekedni. 1081,

Fehér Miklós gépgyár részvény-társaság

Budapest, V. ker., Külső Váci-út 80. szám. 1076.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyarában készült mezőgazdasági gépeket, továbbá saját gyártmányu különböző gazdasági gépeit!

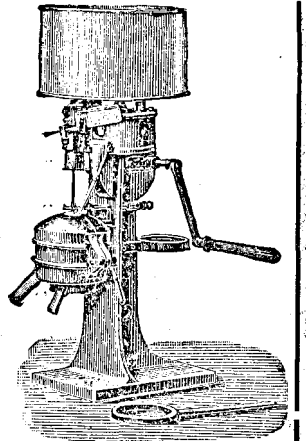
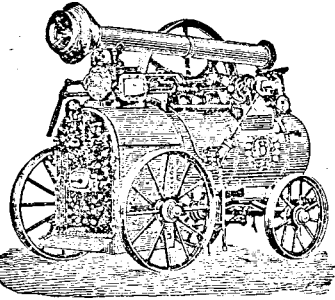
Csere üzletek köttetnek!

Használt és javított lokomobilok és gőzcseplő gépekben
az ország legnagyobb raktára.

TEJFOLÓZÓ GÉPEK és teljes tejgazdasági berendezések.

Szakszerű fölvilágosítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Erdélyi összes vármegyékben cégünket **Wessel Leó** képviseli, Kolozsvárt, New-York szálló.

DR. WÁGNER ÉS TARSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3. Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes 1020

PINGZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb
kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár
házánkban új iparág.

Jégyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

➔ Allattenyésztő gazdák figyelmébe! ➔

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület“
Nagy-Enyeden, 1903. május hó 4-én

Tenyészállat-kiállítást

rendez.

Díjazás alá esnek:

- I. Magyar Erdélyi Fajtánál: községi bikák, borjas tehenek, tenyésztehenek és üszök.
- II. Havasi, esetleg pinzgau fajtánál: 1—3 éves bikák, tehenek és üszök.
- III. Sertés: Kisbirtokosok kanjai. 1062
- IV. Juhok: Kisbirtokosok kosai.

Kitűzve 50 különböző díj 1000 kor. értékben.

Bejelentések intézendők **Székelyhidy Viktor** gazdasági egyesületi titkár urhoz Nagy-Enyedre, (Tövis-utca 29.) hol a kiállítást illetőleg bővebb felvilágosítás nyerhető.

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levéli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelte.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenkint, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető **utalványlapon**, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiség felül minden szó 4 fillér, vagy minden 1 cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nő, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

7. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

„Szilágymegyében fekvő circa 1200 holdas birtokomra azonnali belépésre **gazdatisztet** keresek, ki főleg az **állattenyésztés, gyümölcskertészet és szőlőmivelés** terén gyakorlott, a **gazdasági számvitelt** alaposan érti, évi 600 kor. készpénz és naturáliákból álló javadalmazásra. Bizonyítványokat kér **Dr. K. Tompa Arthur** Kr.-Horváth, u. p. Szilágy-Kraszna

Ispán kerestetik.

Szolnok-Dobokamegyében levő birtokra nem nagy igényű, erős, kitaró, szorgalmas, nős ispán kerestetik azonnali belépésre. Megfelelő lakás kerttel, tisztességes pénzes terménybeli járandóság adatik. Pályázatok bizonyítványokkal felszerelve azonnal a gazdatiszti együlethez küldendők be.

A fölsorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

**jószágkormányzó-
nak,**

jószágigazgatónak,

esetleg: uradalmak üzemterveinek kidolgozását is elvállalja. Javadalmazást % -ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelnleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást **komoly reflektánsnak**: a szerkesztőség ad. 1043

Mezőgazdasági gépész, ki igen jó bizonyítványokkal rendelkezik minden a gazdaságban előforduló gépek szakszerű javítását és kezelését teljesen érti, mielőbbi belépésre állást keres. Szíves megkeresések kéretnek a következő címre: **Tomán Ferencz** okl. gépész, Kárpát-utca 18. sz. Kővári-telep, Kolozsvárt. 1089.

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különtélek.

A bábeli nyelvzavar, valamint az **összes bibliai történetek** a világ teremtésétől a mai napig benfoglaltatnak a most megjelent **Verses Szentírásban**. Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz egy kötetben 10 korona 40 fillérért kapható. 1041.

SIMONFFY

ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémműveje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségsszámitás bérmentve küldetik. 1038

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszer a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; ahol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld. 1056

CORNIDES K. Felka (Szepes megye). Erdei gyümölcsöket földolgosó telep.

Egy használt, de kijavított, jó karban levő Clayton és Shuttleworth gyártmányu „Monitor” herefejtő és dörszőlőgépet jutányos árban és kedvező feltételek mellett **eladó**. Közelebbi felvilágosításokkal szolgál **Wessel Leó** Kolozsvár New-York szálloda. 1058

Gazdasági Kefeáruk

képes árjegyzékét

kívánatra ingyen és bérmentve küldi 1044.

Soltész Ignác

kefeáruk, meszelők és esetek gyári raktára Budapest, V. k. Váci-körút 38/F.

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert **gyorsfejlődésű** elsőrendű 2—3 éves

magyar tenyészbikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gróf Teleki Arvéd úr drassói urad. intézőségénél Ugyanott kapható: **koránérő, bőtermő,** súlyos, fehér

Duppai zab, Ló-bab,

Tavaszi bükköny, Prairie tengeri, Székely tengeri

100 kg-tól kezdve á 16 kor. Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab KONCZA. 1042.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálítója és az arany koronás keresztbíró... tokosa...

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

Jutányosan eladók:

**— Százados —
marha-
mérlegek,**

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

**— Szekér —
hidmérlegek,**

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyllyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfitenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen le tárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kápanozást.

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve

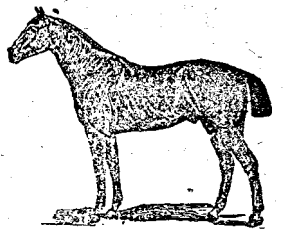
Hreblay Emil

állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest, VII. ker., Csömöri-út 5. szám, II. em. 8. 1051

Fajkutyák.

Ajánljuk kitűnő vizsla, kopó, vad-disznó és borzabeket, nyersen és idomítva; továbbá óriás szent-bernáthegyi, újfundlandi, doggok, orosz agarak, skóciai juhász-kutyák, magyar komodorok, uszkárok, törpe ebekék és kitűnő patkányirtókat, angoramacskákat, óriás füles baglyokat, és kitűnő vadak, diszgalambok, madarak; Tajba romfi, óriás lud, kacska, pulyka és tyukfajok, méhek és felszerelések, állattenyésztési eszközök, állattápszerek készítményeket, állatokat gondozásra, nevelésre és gyógykezelésre elfogadunk, cseréket és vételeket kötünk. Árjegyzéket bérmentve küld: Diána-telep, Tar, Heves megye. 1078.

Feltűnően szép Flovak eladók,

és pedig egy angol félvérű mén, sötét pej, 180 ct. magas, erős csontozatu, élénk és impozans megjelenésű, egészen hiba nélkül, négy éves, fedezésre legalkalmasabb. És egy angol félvérű kanca, sötét pej 175 cm. magas, feltűnően szép megjelenéssel, egészen hiba nélkül. Mind a kettő vagy egyenkint is eadó, tenyésztőjénél **Agnelli József, Csári** via **Sasvár** (Nyitramegye). 1087. I.

Magyar kincs,

Meredeti magy burgonyát (a mely rendkívüli jó tulajdonságai következtében Európa minden országában terjed) vételese elad létesítője **Agnelli József** plebános **Csári**, via **Sasvár** Nyitramegye. Ára 1000 drb. 50 korona, 100 darab 10 kor. ab itt posta v. vasuti állomás, Nagymennyiségben véve az ára kedvezményezett. (100 ezer vevésnél ezre 16 kor.) 1087. II.

Gyógy és műszaki

Gévelő növények egy évet betöltött palántait eladja és termelési utasítást küld a gyógy és műszaki növények termelője és ugyanezen növények nevelője: **Agnelli József**, plebános, **Csári** via **Sasvár** Nyitramegye. Ára 1000 drb. 50 korona, 100 darab 10 kor. ab itt posta v. vasuti állomás, Nagymennyiségben véve az ára kedvezményezett. (100 ezer vevésnél ezre 16 kor.) 1087. III.

Kolozsmonostori vetőmag-vizsgáló állomás által
ólomzárolt
lóhere és luczernamag

előnyös áron eladó 50 kilótól
fölfele
Tudakozódní:
Hitelbank Áruraktárnál Kolozsvár,
Pályaudvar.

1024.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz
alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást
illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott kész-
séggel megadatik. 1032.

Mikrosol

a legjobb és leghatásosabb szer

f a g o m b a,

falmállás, nyálka és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok.

Egyedüli gyárosai: Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. II.

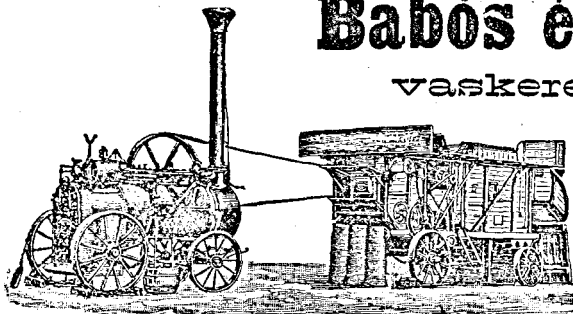
Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,

Deák Ferencz-u. 25.

Telefon 351.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben *Benzinmotorok és lokomobilok, Gőzmotor cséplő készletek, szabadalmazott galyos perselyű kési és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurók, Szecska és Répavágók*, elismert legjobb „*Montanier Drill*” sorbavető-gépek, *Sack-rendszerü és Perge-féle kisebb ekék* stb.

Gépszij, Gépolaj, Tovota gépkönycs és mindennemű technikai cikkek, Gabonassákók és Vizmentes ponyvák, Olaj- és porfestékek, Hollandi kencze (Firniss) és mindennemű lackok, Pormentesítő olaj stb. — **Pénz, könyv és iromány vasszekrények** gyári raktára. — *Raffia-háncs, Ojtóviass, Résgálics és Permeteső készülék.*

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak.

1031.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsöndij mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérnyponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyiszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerzhetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekérnyponyvák** 7 korona és 9 korona, varrás nélkül egy daraból szöve csinvat ponyvák 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

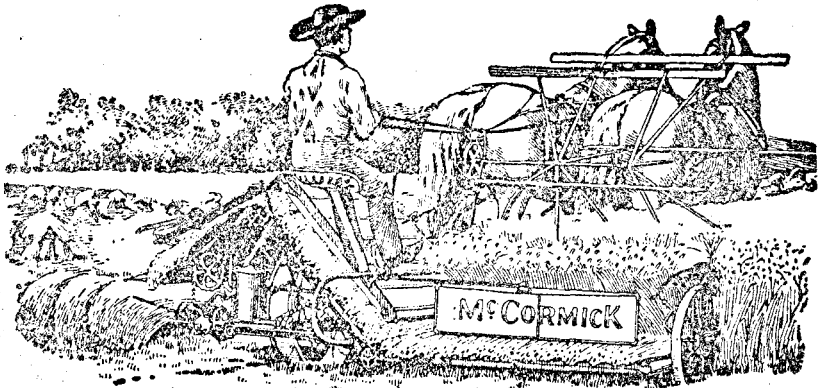
Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

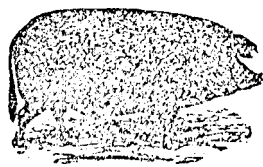
Gyártmányok: Kéveköttőgép, „DAISY” marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILLA” kéveköttőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

1097

ELADÓ a sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola **iszta véru** nemesített york-

shirey törzstenyészetéből nyolcz darab kilencz hónapos számfeletti tenyész-kocza.

A koczák a tenyészet törzskanjával eladás után felbugattathatók.

Árajánlatok a szakiskola igazgatóságához intézendők.

Sárvár-Pusztá-Láncz, 1903. ápril hó 1 én. 1091. Az igazgatóság

Simmenthali üszök

megvételre kerestetnek (12—15 drb.) Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(z)